

NIVI Rapport 2015:10

**Innbyggerundersøkelse om tilhørighet og
veivalg for Kongsberg kommune**

Utarbeidet på oppdrag av Kongsberg kommune

Av Geir Vinsand og Magne Langset

FORORD

NIVI Analyse har i samarbeid med Respons Analyse gjennomført en innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for Kongsberg kommune. Undersøkelsen er gjennomført i et representativt utvalg av befolkningen over 16 år og omfatter 803 spurte. Formålet har vært å måle innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder og hvilken geografisk retning kommunen bør orientere seg i det videre arbeid med kommunereformen. Det er også stilt andre relevante spørsmål i lys av kommunereformen.

Undersøkelsen er utviklet i samarbeid med administrasjonen i Kongsberg kommune. Et liknende spørreskjema er brukt i tilsvarende undersøkelser i regi av NIVI og Respons i flere andre kommuner. Intervjuene er gjennomført i perioden 9-26.juni 2015. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært fagleder Bernt Søraa.

NIVI er ansvarlig for alle analyser av innsamlet materiale. Respons Analyse ved Idar Eidset har vært ansvarlig for datainnsamling og statistiske kjøringer. Ansvarlige konsulenter i NIVI har vært Geir Vinsand (prosjektleder) og Magne Langset.

Oslo, 3.september 2015

INNHOLD

HOVEDPUNKTER OG KONKLUSJONER.....	3
1 OM UNDERSØKELSEN	6
1.1 Bakgrunn.....	6
1.2 Metodisk tilnærming.....	6
1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen.....	9
1.4 Rapportering	9
2 INNBYGGERNES TILHØRIGHET	10
3 INTEGRASJON PÅ ARBEIDSMARKEDDET	15
4 AVISLEsing	16
5 VIKTIGHET AV EN NY OG STØRRE KOMMUNE	17
6 GEOGRAFISK ORIENTERING AV KOMMUNEN.....	19
7 MEST NATURLIGE SAMMENSLUTNINGSKOMMUNER.....	21
8 BEHOV FOR GRENSEREGULERING	23
9 KOMMUNETILHØRIGHET FOR HVITTINGFOSS.....	25
10 HOLDNING TIL KOMMUNESAMMENSLUTNING I DAG	27
11 ARGUMENTER FOR KOMMUNESAMMENSLUTNING	29
12 ARGUMENTER MOT KOMMUNESAMMENSLUTNING.....	30
13 HOLDNING TIL KOMMUNESAMMENSLUTNING DERSOM NABOKOMMUNER TAR INITIATIV	31
14 AVGRENNSNING AV KONGSBERGREGIONEN	32
15 KANALER FOR INFORMASJON OG DELTAKELSE.....	33

Hovedpunkter og konklusjoner

Fra innbyggerundersøkelsen i Kongsberg kan det framheves tre viktige funn av betydning for det videre arbeid med kommunereformen. For det første ønsker en stor andel av innbyggerne at Kongsberg skal orientere seg mot Øvre Eiker i kommunereformen. Øvre Eiker framheves som Kongsbergs klart viktigste fusjonskommune dersom kommunesammenslutning blir aktuelt. For det andre mener en stor andel av innbyggerne at grenseregulering er en aktuell problemstilling og det pekes særlig på lokalsamfunnet Hvittingfoss sør i kommunen. For det tredje er det i dag klart flere tilhengere enn motstandere av kommunesammenslutning i Kongsberg kommune. Undersøkelsen kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

1. Typisk tilhørighetsprofil

Kongsberg kommune kommer ut med en tilhørighetsprofil blant innbyggerne som er typisk for en stor senterkommune. I undersøkelsen svarer 70 prosent at de har stor tilhørighet til sitt lokale bostedsområde, mens 60 prosent oppgir at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune. Tallet for kommunetilhørighet er som gjennomsnittet for landet. Undersøkelsen tyder på at innbyggerne har gjennomgående lav tilhørighet til regionale landskaper som Numedal, Buskerud fylke og ikke minst nabofylkene Vestfold og Telemark.

2. Meget lav kommunetilhørighet i Hvittingfoss

I tallene for de lokale bostedsområdene varierer andelen som oppgir at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune fra 34 prosent i Hvittingfoss til maksimalt 67 prosent i nabokretsen Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk. Tallene for kommunetilhørighet for Hvittingfoss er blant de laveste som NIVI og Respons har målt i alle tidligere undersøkelser.

3. Høy egendekning av arbeidsplasser og stor netto innpending

I undersøkelsen svarer 85 prosent av de yrkesaktive at de har sitt arbeid i hjemkommunen. Kun noen få prosent av de yrkesaktive svarer at de har sitt arbeid i nabokommunene. De fleste som pendler reiser i retning Drammen og Osloområdet. Tall fra SSB viser at Kongsberg har en stor netto innpending på over 5000 arbeidstakere, hvorav de fleste kommer fra Øvre Eiker, Nedre Eiker og Drammen. Flesberg har en utpendling til Kongsberg på 38 prosent, Rollag ligger på 10 prosent utpendling til Kongsberg, mens Nore og Uvdal ligger lavt på kun tre prosent utpendling til Kongsberg. Øvre Eiker har størst utpendling til Drammen med 17 prosent, dernest Kongsberg med 11 prosent.

4. «Alle» leser Laagendalsposten

Tall for avislesing sier noe om hvilken offentlighet og hvilket fellesskap innbyggerne er interessert i og identifiserer seg med. I undersøkelsen svarer et stort flertall på 87 prosent at de leser Laagendalsposten, dernest følger Drammens Tidende som har en leserandel på 11 prosent. Laagendalsposten er den klart største avisen i alle deler av kommunen, også i Hvittingfoss, hvor 84 prosent svarer at de leser Laagendalsposten, 12 prosent leser Drammens Tidende, mens bare fem prosent oppgir at de leser Østlandsposten som utgis i Larvik.

5. Mange mener saken er lite viktig for Kongsberg

På spørsmål om hvor viktig det er at Kongsberg blir en del av en ny og større kommune, svarer 10 prosent at de vurderer saken som «svært viktig», 27 prosent svarer «ganske viktig», mens hele 58 prosent svarer «lite eller ikke viktig». Saken vurderes som lite eller ikke viktig av et flertall av innbyggerne i alle deler av kommunen.

6. Innbyggerne ønsker orientering mot Øvre Eiker og Drammen

På spørsmål om i hvilken geografisk retning Kongsberg kommune bør orientere seg dersom kommunesammenslutting blir aktuelt, svarer 40 prosent mot Øvre Eiker og Drammen, mens 25 prosent svarer mot Numedalskommunene. På spørsmålet svarer kun syv prosent mot Notodden og like mange mot Vestfold, mens 10 prosent ser for seg en annen løsning. Tallene tyder på at orientering mot Øvre Eiker og Drammen står sterkt i alle bostedsområdene, også i Hvittingfoss og Jondalen. Tallene for Hvittingfoss tyder imidlertid at befolkningen i den sørlige delen av kommunen er delt i spørsmålet om framtidig kommunetilhørighet.

7. Øvre Eiker og Flesberg framheves som mest naturlige fusjonspartnere

På spørsmål om hvilke nabokommuner det er mest naturlig at Kongsberg slår seg sammen med dersom det blir aktuelt, peker 48 prosent på Øvre Eiker, mens 28 prosent nevner Flesberg. Notodden nevnes av 17 prosent, Rollag av 15 prosent og Nore og Uvdal av 11 prosent. Svært få peker på andre kommuner som Modum, Sigmundstad, Lardal eller Hof.

8. Grenseregulering er en aktuell problemstilling

På spørsmål om innbyggerne ser behov for grenseregulering mot nabokommuner dersom Kongsberg involveres i en kommunesammenslutting, svarer 37 prosent at de ser behov for grenseregulering. Hvittingfoss pekes ut som et særlig aktuelt område for nærmere vurdering og blant innbyggerne i Hvittingfoss er det et flertall som mener grenseregulering bør vurderes. På et oppfølgingsspørsmål til alle innbyggerne om framtidig kommunetilhørighet for Hvittingfoss, svarer 44 prosent at Hvittingfoss bør tilhøre Kongsberg som i dag, 39 prosent mener Hvittingfoss bør skilles ut, mens 17 prosent er usikre på spørsmålet. Blant berørte innbyggere i Hvittingfoss er det litt flere som tar til orde for utskilling (49 prosent) enn som mener at Hvittingfoss fortsatt bør tilhøre Kongsberg (44 prosent). I undersøkelsen framkommer det videre at det ikke foreligger noe klart kommunealternativ for Hvittingfoss ved en evt. overføring til Vestfold.

9. Flere tilhengere enn motstandere av kommunesammenslutning

I undersøkelsen svarer 42 prosent av innbyggerne i hele kommunen at de i dag er for kommunesammenslutning, 33 prosent er imot og 25 prosent er usikre på spørsmålet. Tallene fra de ulike delene av kommunen viser at motstanden mot sammenslutting er litt større utenfor Kongsberg by. Det gjelder særlig i områdene Efteløt inkl. Hostvedt og Passekbekk, samt Jondalen, hvor det i dag er et flertall som er imot kommunesammenslutning

10. Tro på effektivisering og utviklingseffekter ved sammenslutning

Blant innbyggerne som er for kommunesammenslutning framheves effektivisering og mindre byråkrati som en viktig begrunnelse. Tilhengerne av kommunesammenslutning peker også på bedre forutsetninger for utvikling av næringsliv, arbeidsplasser og senterfunksjoner, bedre kvalitet på tjenestetilbudet og bedre kommuneøkonomi.

11. Mange ser ikke behovet og for lite informasjon om konsekvenser

Blant motstandere og innbyggere som er usikre på spørsmålet om kommunesammenslutning for Kongsberg, framheves to hovedbegrunnelser, dels at Kongsberg kommune er en stor kommune som den er (31 prosent) og dels at det har vært for lite informasjon om hva en kommunesammenslutning vil innebære (27 prosent). Andre begrunnelser som at tjenestene eller lokaldemokratiet kan bli skadelidende framstår ikke som særlig viktige begrunnelser.

12. Et klart flertall er positive til sammenslutning ved initiativ fra nabokommuner

Et flertall på 64 prosent svarer at Kongsberg kommune bør stille seg positiv til kommunesammenslutning dersom én eller flere nabokommuner tar initiativ til sammenslutning med Kongsberg. Bare et lite mindretall på 17 prosent mener kommunen bør stille seg negativ i en slik situasjon, mens 19 prosent er usikre.

13. Tre kjernekommuner i Kongsbergregionen

På spørsmål om hvilke nabokommuner som er naturlig å betrakte som del av Kongsbergregionen, svarer de fleste at Flesberg og Øvre Eiker er naturlig å regne med. Mange mener det også er naturlig å betrakte Notodden og Rollag som del av Kongsbergregionen, mens betydelig færre ser det som naturlig å ta med Nore og Uvdal og særlig Tinn og Hjartdal. Tallene tilsier at innbyggerne anser Kongsberg, Øvre Eiker og Flesberg som naturlige kjernekommuner i Kongsbergregionen.

14. Flere viktige kanaler for informasjon og deltagelse

Svarene tyder på at innbyggerne forventer informasjon og mulighet for dialog om kommunereformen gjennom flere kanaler. Informasjon gjennom lokalavisen vurderes som viktig av nesten alle de spurte og framstår som den viktigste enkeltkanalen for informasjon til hele befolkningen. Store grupper peker også på kommunens hjemmeside og målrettet husstandsinformasjon som viktige informasjonskanaler, mens bruk av sosiale medier og folkemøter framstår som litt smalere arenaer for informasjon og deltagelse.

1 Om undersøkelsen

1.1 Bakgrunn

Regjeringen har tatt initiativ til en nasjonal kommunereform som innebærer at alle landets kommuner skal vurdere alternativer til dagens kommuneinndeling. Kongsberg kommune har som del av sin pågående prosess vedtatt å gjennomføre en innbyggerundersøkelse for å kartlegge innbyggernes geografiske tilhørighet og oppfatninger av retningsvalg for kommunen. Undersøkelsen bygger på tilsvarende undersøkelser som NIVI har gjennomført i 19 andre kommuner, herunder Oppegård, Ski og Ås i Akershus, Molde, Fræna, Rauma, Eide, Sunndal og Vanylven i Møre og Romsdal, Svelvik, Sande og Re i Vestfold, med tillegg av Ørland, Bjugn, Rissa, Åfjord, Roan, Osen og Leksvik i Trøndelag. Utkast til spørreskjema og utvalgsplan er gjennomgått i samarbeid med oppdragsgiver.

NIVI Analyse og samarbeidspartner fra Respons Analyse har erfaring fra flere liknende lokal- og kretsbaserte undersøkelser om geografisk integrasjon og kommunestruktur. Vi har nylig gjennomført innbyggerundersøkelser i både store og små kommuner hvor det er en liknende regional situasjon som i Kongsbergregionen. Utvalgte hovedtall for andre kommuner er tatt med i denne rapporten.

I tillegg til de nyeste undersøkelsene fra 2014 og 2015 er det også gjennomført tilsvarende undersøkelser i Røyken kommune i 2005¹ og i syv kommuner på Nedre Romerike i 2004². Disse gir på noen områder også interessant referanseinformasjon til foreliggende undersøkelse for Kongsberg kommune.

1.2 Metodisk tilnærming

Innbyggerundersøkelsen i Kongsberg kommune har vært lagt opp på følgende måte:

- Det er gjennomført til sammen 803 intervjuer med personer over 16 år i kommunen. Intervjuene er gjennomført på telefon i perioden 9-26-juni 2015.
- Det er trukket et representativt utvalg av befolkningen over 16 år i Kongsberg kommune. Utvalget er trukket tilfeldig fra tilgjengelige telefonregister og består av 30 prosent på fasttelefon og 70 prosent på mobiltelefon.
- Intervjuene fordeler seg på fem geografiske områder i kommunen definert ut fra hvilken grunnkrets respondentene bor i. I området Kongsberg by/tettsted er det gjennomført 309 intervjuer, i området Skollenborg, Kongsgårdmoen, Heistadmoen, Meheia og Saggrenda 203 intervjuer, i Hvittingfoss inkl. Komnes 148 intervjuer, i Efteløt inkl. Hostvedt og Passegbekk 98 intervjuer og i Jondalen 45 intervjuer.
- Totalt ble det trukket 9216 telefonnumre. Av disse fikk vi svarnekt fra 2091, mens vi ikke oppnådde kontakt eller ikke rakk å ringe 6322 før intervjuingen ble avsluttet.
- Resultatene er vektet i forhold til kjønns- og alderssammensetningen i befolkningen, samt område en bor i. Resultatene er representative for befolkningen over 16 år i Kongsberg kommune.
- Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 2,0-3,4 prosentpoeng for hovedfrekvensene ved henholdsvis en 10/90 og 50/50 svarfordeling. Feilmarginene for de fire områdene som vi bryter ned på i denne undersøkelsen varierer på følgende måte:
 - Kongsberg by/tettsted med +/- 3,3 – 5,5 prosentpoeng

¹ Borgerundersøkelse om fremtidig utbyggingsmønster og kommunestruktur. Røyken kommune. Agendarap.nr.5241. 2005.

² Borgerundersøkelse om lokaldemokrati og kommunenes fremtid. SNR. Agendarapport nr. 4821. 2004.

- Området Skollenborg, Kongsgårdmoen, Heistadmoen, Meheia og Saggrenda med +/- 4,0 – 6,6 prosentpoeng
- Hvittingfoss inkl. Komnes med +/- 4,5 - 7,6 prosentpoeng
- Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk med +/- 5,6 – 9,3 prosentpoeng
- Jondalen med +/- 8,2 – 13,7 prosentpoeng

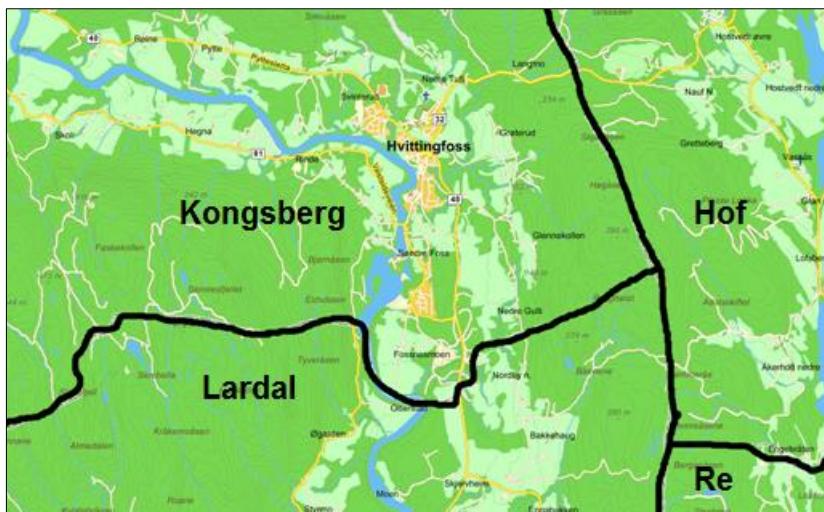
For å sikre at de ulike områdene i kommunen er mest mulig riktig representert i hovedresultatene, har vi vektet resultatene i undersøkelsen på de fem bostedsområdene i tillegg til alder og kjønn. Fordelingen nedenfor viser fordelingen før geografisk vektning og fordelingen etter at den er vektet geografisk. Det er den geografisk vektede fordelingen som er brukt på resultatene vi presenterer i denne rapporten, med unntak av resultatene for de fem områdene for seg. Disse er kun vektet på kjønn og alder.

Bostedsområde	Uten geografisk vekt	Geografisk vektet
Kongsberg by/tettsted	38 %	76 %
Skollenborg, Kongsgårdmoen, Heistadmoen, Meheia, Saggrenda	25 %	12 %
Hvittingfoss inkl. Komnes	18 %	6 %
Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk	12 %	4 %
Jondalen	6 %	2 %
Antall spurte	803	803

Tabell 1.1 Utvalgets fordeling på lokale bostedsområder før og etter vektning

Figur 1.1 Oversiktskart – Kongsberg med nabokommuner ekskl. Siljan i sør.
Kilde: Gule Sider/Kommunegrenser påtegnet av NIVI.

Figur 1.2 Hvittingfoss med kommune- og fylkesgrense mot Lardal og Hof i Vestfold. Kilde: Gule Sider/Kommunegrenser påtegnet av NIVI.

Figur 1.3 Dagens kommunegrense mellom Kongsberg og Flesberg. Kilde: Gule Sider/Kommunegrenser påtegnet av NIVI.

Figur 1.4 Dagens kommunegrense mellom Kongsberg og Øvre Eiker. Kilde: Gule Sider/Kommunegrenser påtegnet av NIVI.

1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen

I undersøkelsen er det stilt spørsmål om følgende temaer:

- Tilhørighet til lokalt bostedsområde, Kongsberg kommune, Numedal, Buskerud fylke, Vestfold fylke og Telemark fylke.
- Integrasjon på arbeidsmarkedet dvs. om arbeidsplassen ligger i Kongsberg kommune, Øvre Eiker, Drammen, Oslo eller andre steder
- Avislesing, herunder hvilken lokal- eller regionavis innbyggerne leser
- Viktighet av at Kongsberg blir en del av en ny og større kommune i framtiden
- Geografisk retningsvalg for Kongsberg kommune dersom kommunesammenslutning blir aktuelt
- Mest naturlige sammenslutningskommuner for Kongsberg dersom det blir aktuelt
- Behov for grenseregulering ved kommunesammenslutning, herunder konkretisering av aktuelle områder
- Kommunetilhørighet for Hvittingfoss og evt. hvilken annen kommune Hvittingfoss bør tilhøre
- Holdning til kommunesammenslutning for Kongsberg kommune i dag
- Argumenter for og imot kommunesammenslutning
- Holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ
- Vurdering av kommuner som det er naturlig å betrakte som del av Kongsbergregionen
- Aktuelle informasjonskanaler for informasjon og deltagelse i kommunereformen
- Bakgrunnsopplysninger om respondentene, herunder kjønn, alder, utdanning, yrkesaktivitet, bosted og botid i kommunen

1.4 Rapportering

Undersøkelsen er rapportert gjennom denne kommentarrapporten fra NIVI Analyse. I kommentarrapporten er alle hovedtall og aktuelle nedbryninger på undergrupper analysert og oppsummert. Det er i tillegg utarbeidet en statistisk dokumentasjon med hovedtall fra Respons Analyse. Dokumentene er oversendt oppdragsgiver elektronisk.

2 Innbyggernes tilhørighet

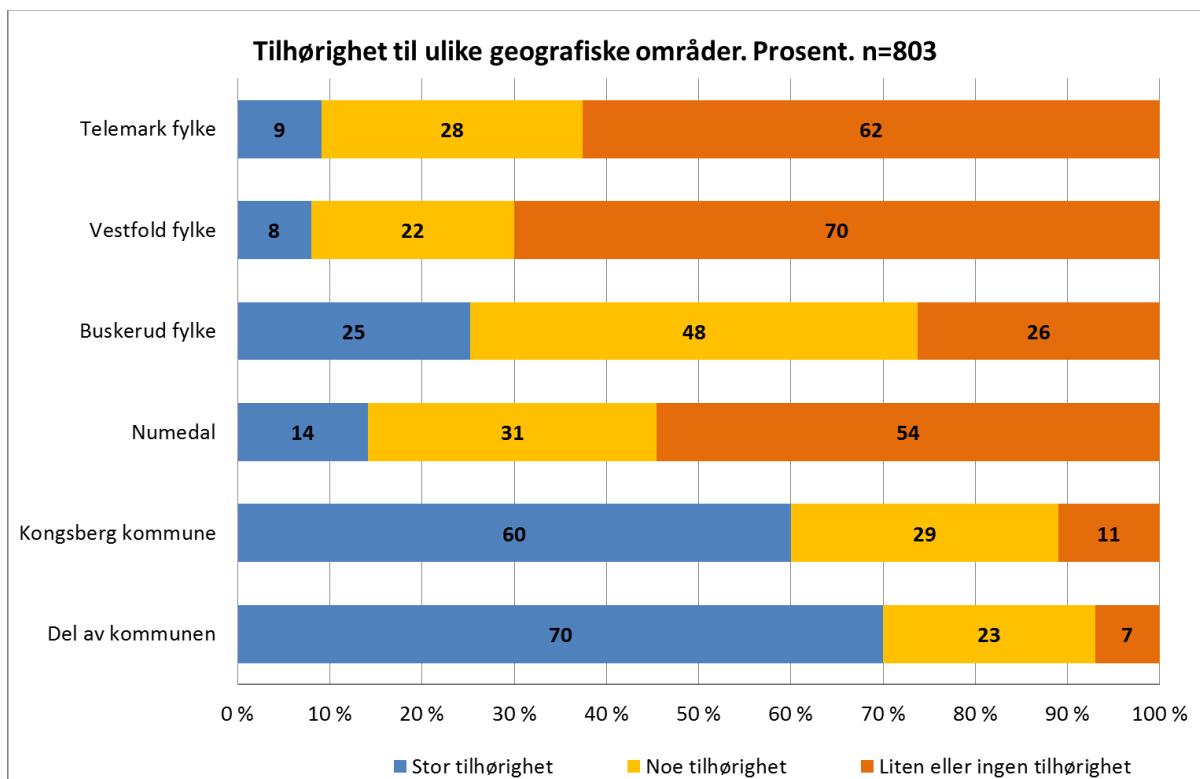
Tidligere undersøkelser har vist at befolkningens tilhørighet til ulike geografiske områder er sterkere jo nærmere og mer lokale områdene er. Tilhørigheten til lokalsamfunnet og kommunen er vanligvis vesentlig sterkere enn til kommunale samarbeidsregioner og fylker.

I undersøkelsen har vi spurte alle innbyggerne om tilhørighet til følgende geografiske områder:

- Lokalt bostedsområde (tettsted, boligfelt, lokalt område)
- Kongsberg kommune
- Numedal
- Buskerud fylke
- Vestfold fylke
- Telemark fylke

På spørsmålene var det mulig å svare ”stor tilhørighet”, ”noe tilhørighet” eller ”liten eller ingen tilhørighet”, samt ”ikke sikker”.

Innbyggerne i Kongsberg følger det forventede mønsteret med sterkere tilhørighet jo mer lokale områdene er. Innbyggerne har også relativt svak tilhørighet til aktuelle regionale landskaper, hvilket er typisk for senterkommuner. En stort flertall på 70 prosent svarer at de har stor tilhørighet til sitt lokale bostedsområde, mens 60 prosent svarer at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune. Den regionale tilhørigheten er sterkest til Buskerud fylke og betydelig svakere nabofylkene Vestfold og Telemark. Tilhørigheten til Numedal er også svak blant en stor andel av Kongsbergs innbyggerne.

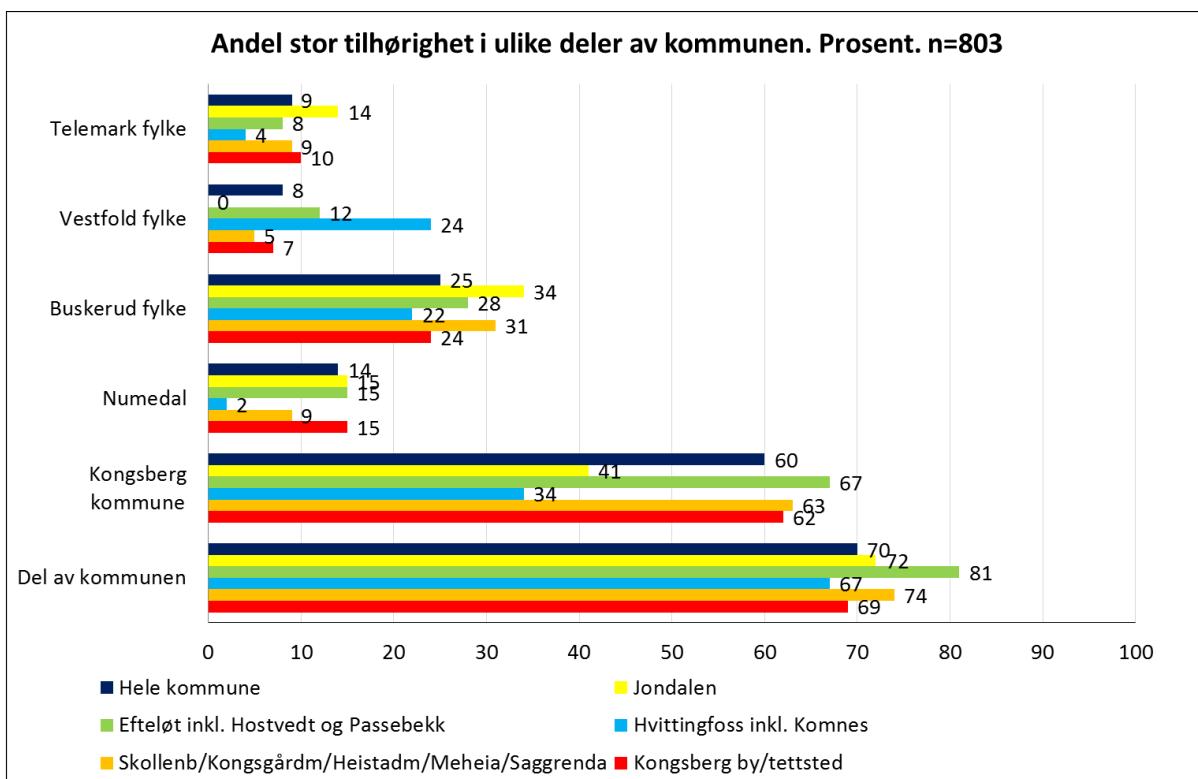

Figur 2.1 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Prosent. n=803

I tallene for de lokale bostedsområdene finner vi betydelige forskjeller i innbyggernes tilhørighet jf. figuren med kretsvis tall nedenfor. Det gjelder særlig innbyggernes tilhørighet til kommunen. Andelen som oppgir at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune varierer fra 34 prosent i Hvittingfoss til maksimalt 67 prosent i nabokretsen Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk. Tallene for kommunetilhørighet for Hvittingfoss er blant de laveste som er målt i tidligere undersøkelser av NIVI og Respons, jf. referansetall for andre kommuner nedenfor.

Innbyggernes regionale tilhørighet preges av generelt lave tall for alle aktuelle områder, med de sterkeste tallene for Buskerud fylke. Innbyggerne i Hvittingfossområdet skiller seg ut ved at de har en like sterk tilhørighet til Vestfold fylke som til Buskerud fylke, samtidig som så godt som ingen har stor tilhørighet til Numedal og Telemark fylke. Ser vi på tallene for Telemark, er det gjennomgående få innbyggere som oppgir at de har tilhørighet i den retning. Selv i Jondalen er det kun 14 prosent av innbyggerne som oppgir at de har stor tilhørighet til Telemark, mens tilsvarende 34 prosent oppgir at de har stor tilhørighet til Buskerud fylke.

Tallene for tilhørighet til Buskerud fylke ligger på omrent samme nivå som er målt for tre Follokommuner i forhold til Akershus. Tallene for fylkestilhørighet ligger betydelig lavere enn hva som er målt i andre fylker som Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Vestfold. I disse fylkene svarer fra 40-60 prosent av innbyggerne at de har stor tilhørighet til fylket. I Vestfold er fylkestilhørigheten meget sterk og i noen kommuner faktisk like sterk som tilhørigheten til hjemkommunen. I Re er det nylig målt meget høye tall for fylkestilhørighet på 66 prosent stor tilhørighet til fylket, som er samme nivå som tilhørigheten til hjemkommunen (68 prosent stor tilhørighet).

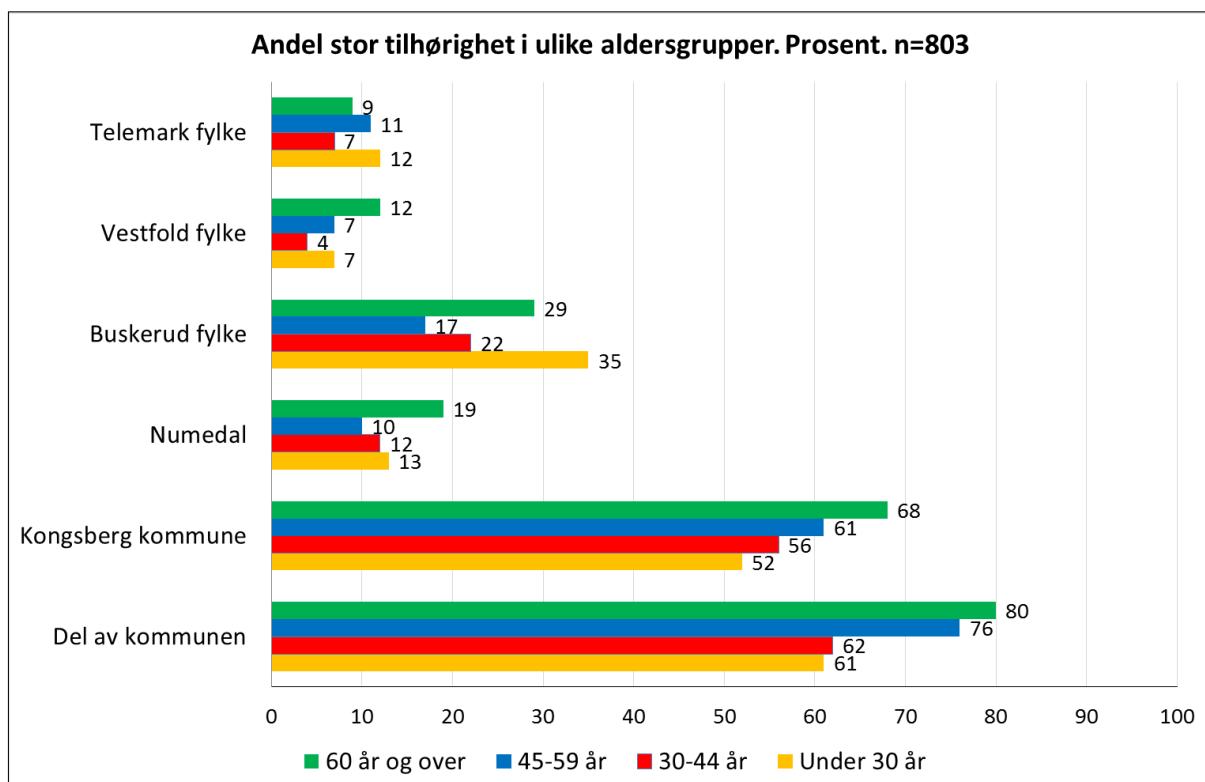

Figur 2.2 Andel som svarer at de har stor tilhørighet til ulike geografiske områder i Kongsberg kommune. Tall for fem interne bostedsområder. Prosent. n=803

I øvrige bakgrunnstall finner vi interessante utslag etter alder, jf. figuren nedenfor. Det er grunn til å merke seg den yngste aldersgruppen under 30 år har lavere tilhørighet til lokalt bostedsområde og til kommunen sammenliknet med de øvrige aldersgruppene. Blant unge

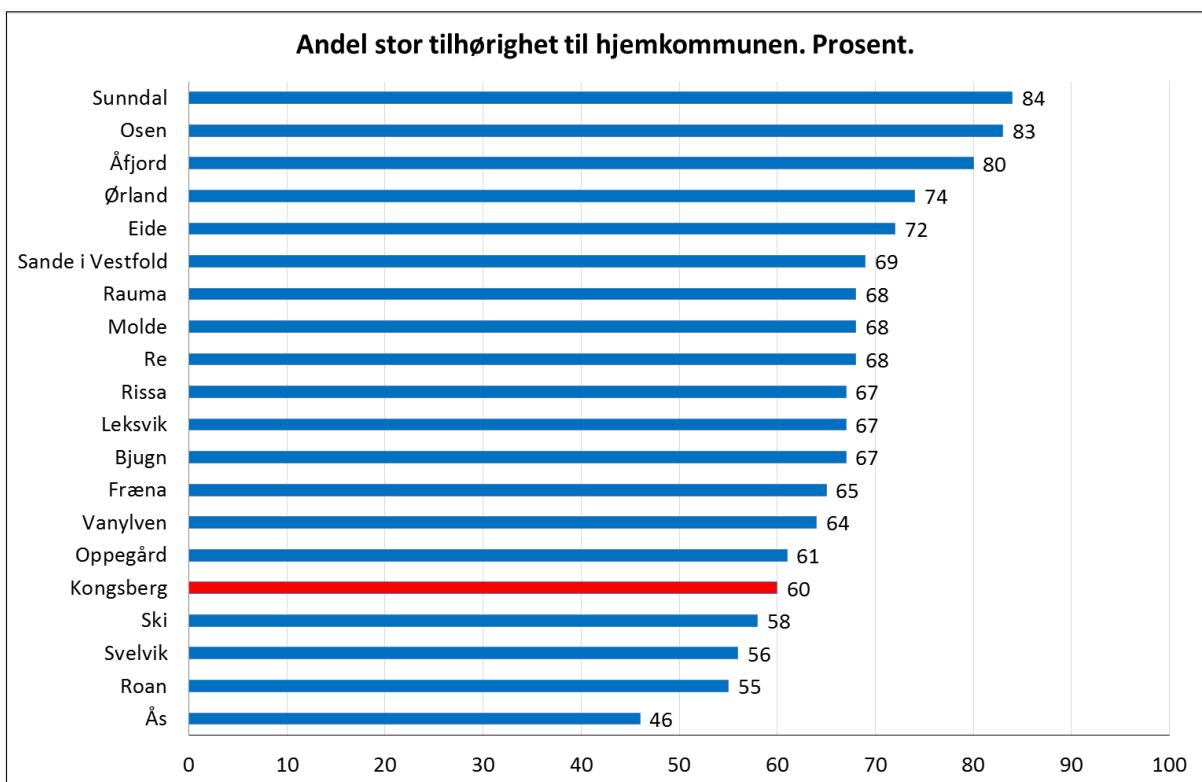
under 30 år svarer 61 prosent at de har stor tilhørighet til lokalt bostedsområde mot tilsvarende 80 prosent blant de eldste over 60 år. Tilsvarende oppgir 52 prosent av de unge under 30 år at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune mot tilsvarende 68 prosent blant de eldste over 60 år.

Vi finner videre at den yngste aldersgruppen har relativt sterk tilhørighet til Buskerud fylke. Sterkest fylkestilhørighet blant de unge er går igjen i mange av innbyggerundersøkelsene og kan trolig kan forklares med at den yngste aldersgruppen har ferskere erfaringer med fylkeskommunen som tjenesteleverandør av bl.a. videregående opplæring og tannhelsetjenester.

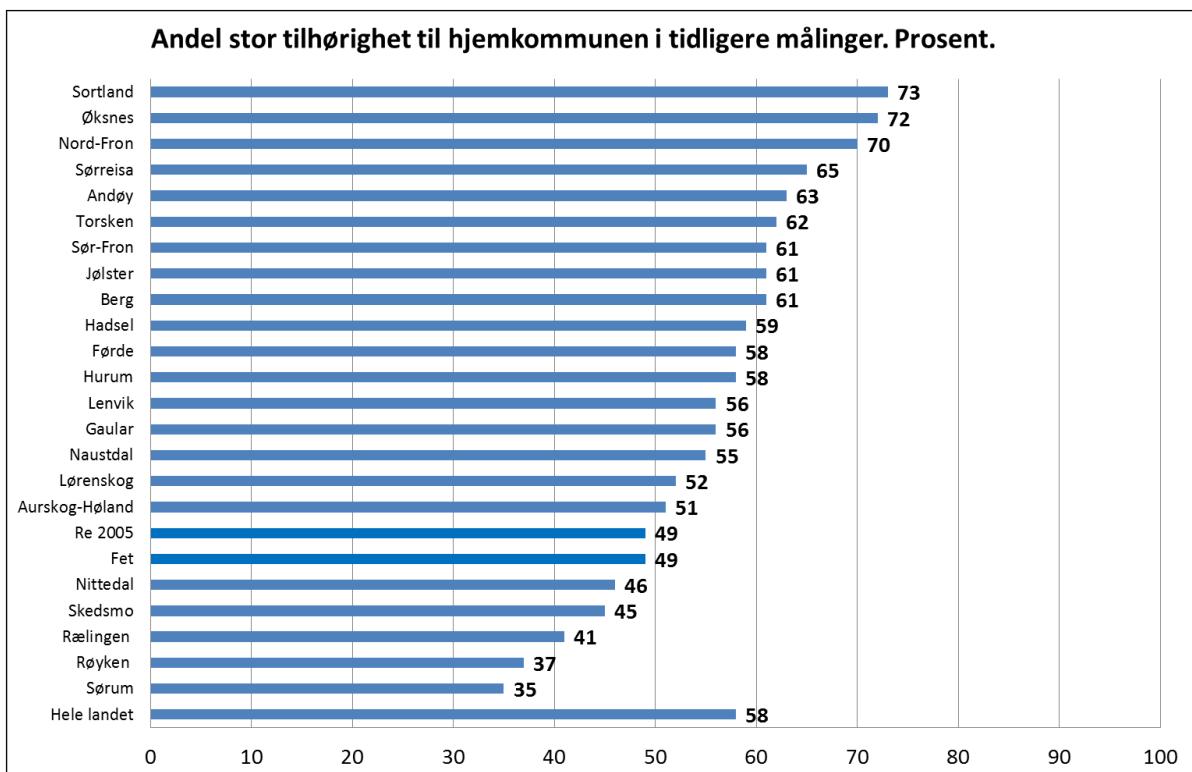

Figur 2.3 Tilhørighet til ulike geografiske områder etter alder. Prosent. n=157 under 30 år, 218 for 30-44 år, n=198 for 45-59 år og n=234 for 60 år og eldre.

Nedenfor følger referansetall for kommunetilhørighet som er målt i andre kommuner. I Kongsberg oppgir som nevnt 60 prosent av innbyggerne at de har stor tilhørighet til Kongsberg kommune. Det er på nivå med gjennomsnittet for landet, betydelig høyere enn hva som nylig er målt f.eks. i Ås kommune i Akershus (46 prosent), mens samtidig klart lavere enn hva som er målt i Sunndal kommune på Nordmøre (84 prosent).

Figur 2.4 Andel av innbyggerne som har oppgitt stor tilhørighet til hjemkommunen i 2014 og 2015. Kilde: NIVI og Respons

Figur 2.5 Andel av innbyggerne som har oppgitt stor tilhørighet til hjemkommunen i målinger fra 1998, 2004 og 2005, inkl. tall for hele landet (1998). Kilde: NIVI og Respons.

Fra øvrige bakgrunnstall kan det trekkes fram følgende interessante utslag:

- Tallene for tilhørigheten til lokalt bostedsområde ligger høyt i alle undergrupper, men høyest blant de med lengst botid i kommunen. Blant innbyggere som har bodd i kommunen i over 25 år svarer 84 prosent at de har stor tilhørighet til det lokale bostedsområdet, mens tilsvarende 33 prosent svarer det samme blant innbyggere med kortest botid (0-5 år).
- Også tilhørigheten til kommunen ligger som ventet lavere blant innbyggere med kort enn med lang botid i kommunen. Blant innbyggere med botid 0-5 år svarer 29 prosent at de har stor tilhørighet til kommunen, mens andelen som sier det samme ligger på 72 prosent blant innbyggere med botid lengre enn 25 år. Tallene tyder på at tilhørigheten til Kongsberg kommune er like sterk blant pendlere som blant yrkesaktive som har sin jobb i kommunen.
- I øvrige bakgrunnstall for innbyggernes tilhørighet til Numedal, Buskerud fylke, Vestfold fylke og Telemark fylke finner vi med få unntak små andre utslag en de som er påpekt ovenfor. Tilhørigheten til Numedal er sterkest blant innbyggere i Jondalen og blant de eldste over 60 år. Til Buskerud fylke er som nevnt tilhørigheten sterkest blant de unge og vi ser også at tilhørigheten til Buskerud er høyere blant innbyggere med lavt enn med høyt utdanningsnivå. Tilhørigheten til Vestfold og Telemark varierer litt etter bosted, med avvikende tall først og fremst for Hvittingfoss ifht. Vestfold.

3 Integrasjon på arbeidsmarkedet

I undersøkelsen er alle yrkesaktive, som utgjør 581 personer, spurta om hvor egen arbeidsplass er lokalisert. Høy arbeidspendling i en bestemt retning indikerer at det er utviklet et felles bolig- og arbeidsmarkedsområde som igjen kan ha betydning for innbyggernes tilhørighet til bostedskommunen og syn på hvilken vei kommunen bør orientere seg. Høye utpendlingstall til en sentrumskommune er en vanlig indikator på arbeidsmarkedsintegrasjon og brukes også som indikator på hva som kan være et «funksjonelt samfunnsutviklingsområde», som er ett blant flere definerte kriterier for vurdering av kommunesammenslutning. Utpendlingstall på over ca. 25 prosent regnes som betydelig i denne sammenheng.

Kongsberg er i denne sammenheng en litt spesiell kommune fordi den er preget av høy egendekning av arbeidsplasser og stor netto innpendling av arbeidstakere. I undersøkelsen svarer 85 prosent av de yrkesaktive at de har sitt arbeid i hjemkommunen. Kun noen få prosent av de yrkesaktive svarer at de har sitt arbeid i nabokommunene, og de fleste pendler i retning Drammen og Osloområdet.

Tallene fra innbyggerundersøkelsen stemmer godt overens med de siste pendlingstallene fra SSB. Disse viser at 82 prosent av kommunens 13904 bosatte arbeidstakere har sitt arbeid i kommunen, mens 18 prosent pendler. Tallene fra SSB viser videre at 487 personer pendler til Drammen (4 prosent), 432 til Oslo (3 prosent), 203 til Øvre Eiker (2 prosent), 132 til Notodden (1 prosent), mens 1165 (8 prosent) pendler til andre steder.

Den samlede innpendlingen til arbeidsplasser i Kongsberg ligger på 5433 sysselsatte, hvorav 1007 kommer fra Øvre Eiker, 608 fra Notodden, 589 fra Drammen, 551 fra Flesberg, 406 fra Nedre Eiker og 2272 fra andre steder. Flesberg har en utpendling til Kongsberg på 38 prosent, Rollag ligger på 10 prosent utpendling til Kongsberg, mens Nore og Uvdal ligger lavt på kun tre prosent utpendling til Kongsberg. Øvre Eiker har størst utpendling til Drammen med 17 prosent, dernest Kongsberg med 11 prosent.

Lokalisering av egen arbeidsplass	Kongsberg by/tettsted	Skollenborg etc.	Hvittingfoss inkl. Komnes	Efteløt	Jondalen	Hele kommunen
Kongsberg	85 %	84 %	79 %	95 %	81 %	85 %
Øvre Eiker	1 %	4 %	1 %			2 %
Drammen	4 %	3 %	3 %	1 %	4 %	3 %
Oslo, Asker eller Bærum	3 %	3 %	1 %	2 %	2 %	3 %
Notodden	0 %	2 %			5 %	1 %
Annен kommune	3 %	2 %	14 %		3 %	4 %
Annet sted	3 %	3 %	2 %	2 %	5 %	3 %
Ikke sikker/ubesvart	0 %		1 %			0 %
Antall spurte	225	145	94	80	29	581

Tabell 3.1 Lokalisering av egen arbeidsplass for den yrkesaktive delen av befolkningen i Kongsberg kommune. Hele kommunen og kretsvis fordeling. Prosent. n=581

4 Avislesing

Tall for avislesing sier noe om hvilken offentlighet og hvilket fellesskap innbyggerne er interessert i og identifiserer seg med. Slike tall er derfor en interessant indikator på geografisk tilhørighet. I undersøkelsen er det spurt om hvilke lokal- eller regionaviser innbyggerne leser. Tallene tyder på at et klart flertall av innbyggerne forholder seg til Laagendalsposten, som leses av 87 prosent av innbyggerne, dernest følger Drammens Tidende som har en leserandel på 11 prosent. I undersøkelsen svarer 1 prosent at de leser Østlandsposten som utgis i Larvik, to prosent Bygdeposten som utgis i Modum, mens 14 prosent leser annen avis.

Lokal- og regionaviser	Kongsberg by/ tettsted	Skollenborg etc.	Hvittingfoss inkl. Komnes	Efteløt	Jondalen	Hele kommunen
Laagendalsposten	87 %	90 %	84 %	91 %	93 %	87 %
Drammens Tidende	11 %	11 %	12 %	5 %	9 %	11 %
Østlandsposten	1 %		5 %			1 %
Bygdeposten	2 %	0 %	0 %		2 %	2 %
Annен avis	14 %	11 %	18 %	15 %	11 %	14 %
Ingen	11 %	7 %	13 %	4 %	7 %	10 %
Ikke sikker/ubesvart	0 %	1 %	1 %	3 %		1 %
Antall spurte	309	203	148	98	45	803

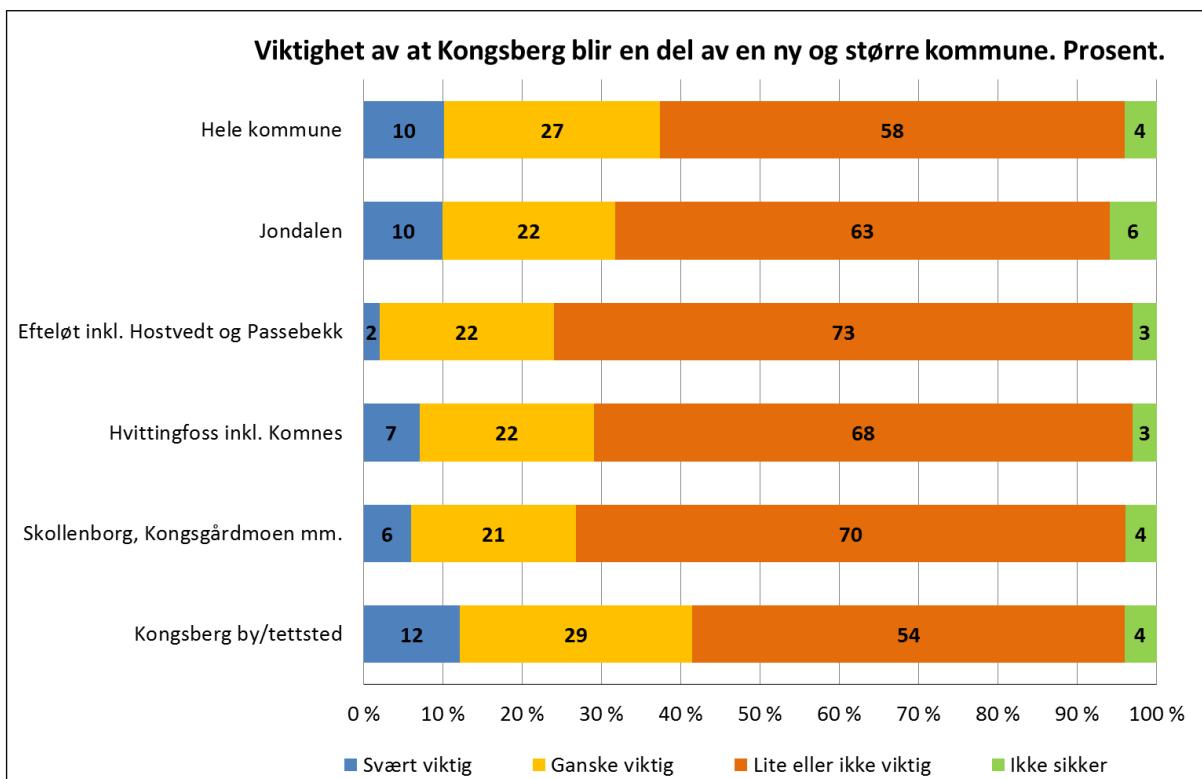
Figur 4.1 Andel av innbyggerne i Kongsberg kommune som oppgir at de leser ulike lokal- og regionaviser. Flere svar mulig. Hele kommunen og kretsvis fordeling. Prosent. n=803.

Av tallene for de lokale bostedsområdene framgår at Laagendalsposten er den klart største avisen i alle deler av kommunen, også i Hvittingfoss, hvor 84 prosent svarer at de leser Laagendalsposten, 12 prosent leser Drammens Tidende, mens bare fem prosent oppgir at de leser Østlandsposten. I tallene for annen avis (18 prosent) kan det inngå andre Vestfoldavisar som Tønsberg Blad og Jarlsberg Avis, men trolig er det VG og Dagbladet som dominerer i denne kategorien.

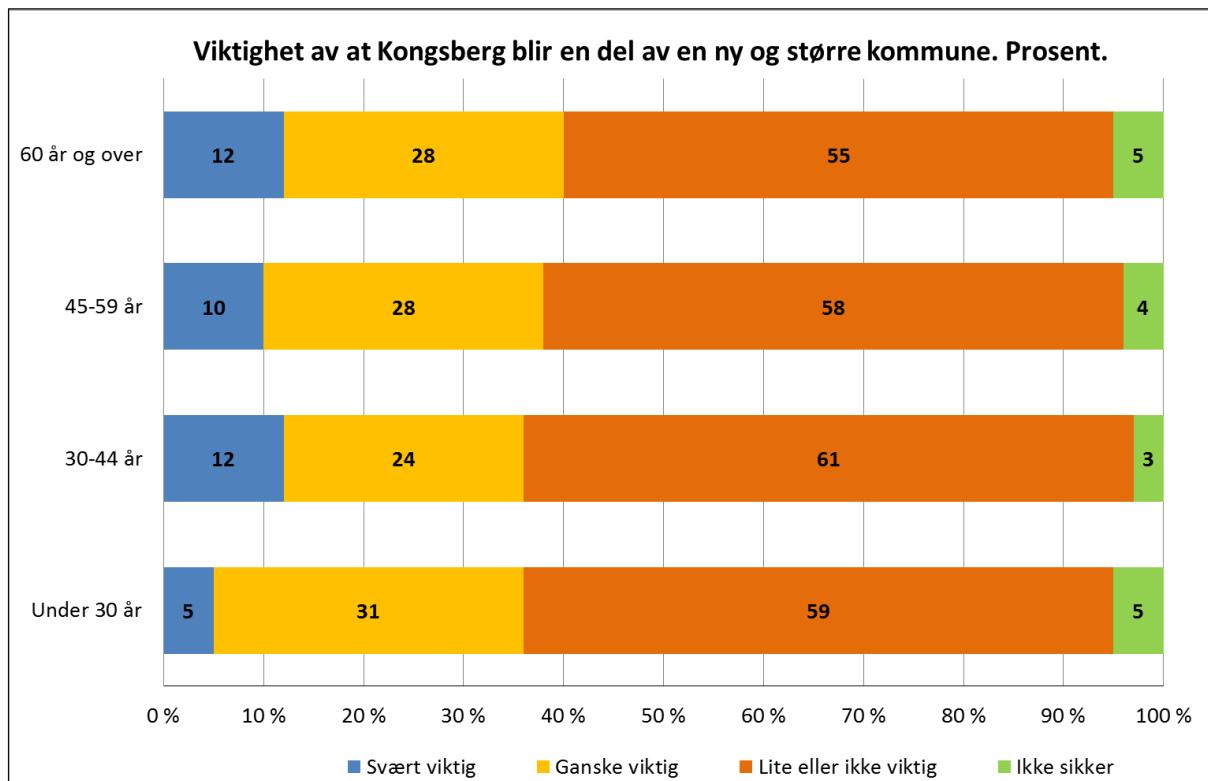
Tallene for avislesing gir en klar indikasjon på at alle deler av Kongsberg kommune forholder seg til samme hovedavis. I den grad innbyggerne leser andre lokal- og regionaviser er det Drammens Tidende som har størst dekning i alle deler av kommunen. Det gjøres oppmerksom på at tallene fra innbyggerundersøkelsen måler hvor mange som leser avisene, inkl. nettutgaver. Disse tallene kan være forskjellig fra avishusenes tall for husstandsdekning i ulike kommuner.

5 Viktighet av en ny og større kommune

Alle innbyggere ble stilt følgende spørsmål: *Hvor viktig er det etter din mening at Kongsberg blir en del av en ny og større kommune i fremtiden?* På dette spørsmålet svarer 10 prosent at de vurderer saken som «svært viktig», 27 prosent svarer «ganske viktig», mens hele 58 prosent svarer «lite eller ikke viktig». Saken vurderes som lite eller ikke viktig av et flertall av innbyggerne i alle deler av kommunen. Svarfordelingen etter alder viser samme hovedbilde, jf. figurene nedenfor.

Figur 5.1 Vurdering av viktighet av at Kongsberg kommune blir en del av en ny og større kommune i fremtiden. Hele kommunen og kretsvis tall. Prosent. n=803.

Figur 5.2 Vurdering av viktighet av at Kongsberg kommune blir en del av en ny og større kommune i fremtiden. Fordeling etter alder. Prosent. n=803.

6 Geografisk orientering av kommunen

Et hovedformål med undersøkelsen har vært å kartlegge hvor innbyggerne mener det er mest naturlig at Kongsberg kommune orienterer seg i den videre debatt om kommunestruktur. Følgende spørsmål ble stilt til alle i undersøkelsen: *I hvilken geografisk retning bør Kongsberg kommune etter din oppfatning orientere seg, dersom kommunesammenslutning blir aktuell?* Følgende svaralternativer ble lest opp:

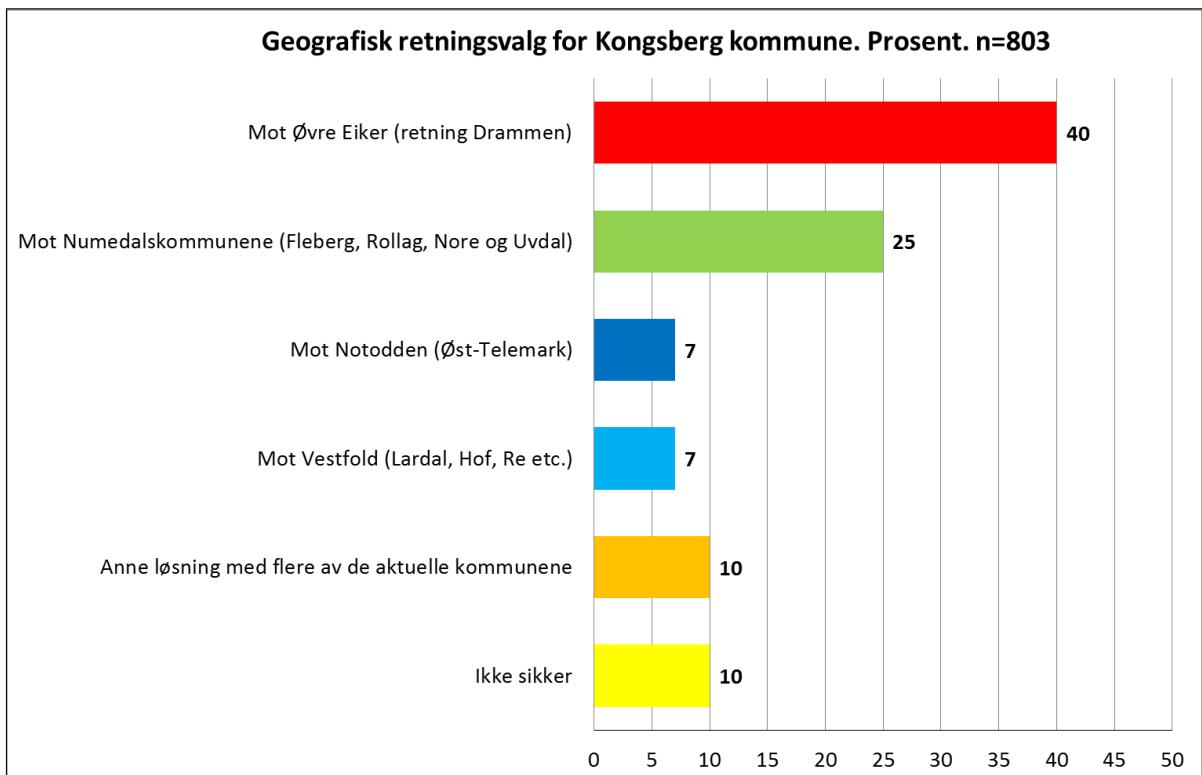
- 1: Mot Numedalskommunene (Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal)
- 2: Mot Notodden (Øst-Telemark)
- 3: Mot Øvre Eiker (retning Drammen)
- 4: Mot Vestfold (Lardal, Hof, Re etc.)

På spørsmålet var det også mulig å svare «Annен løsning med flere av de aktuelle kommunene» eller «Hele Kongsbergregionen (Kongsberg, Flesberg, Nore og Uvdal, Notodden, Hjartdal, Tinn)», samt «ikke sikker».

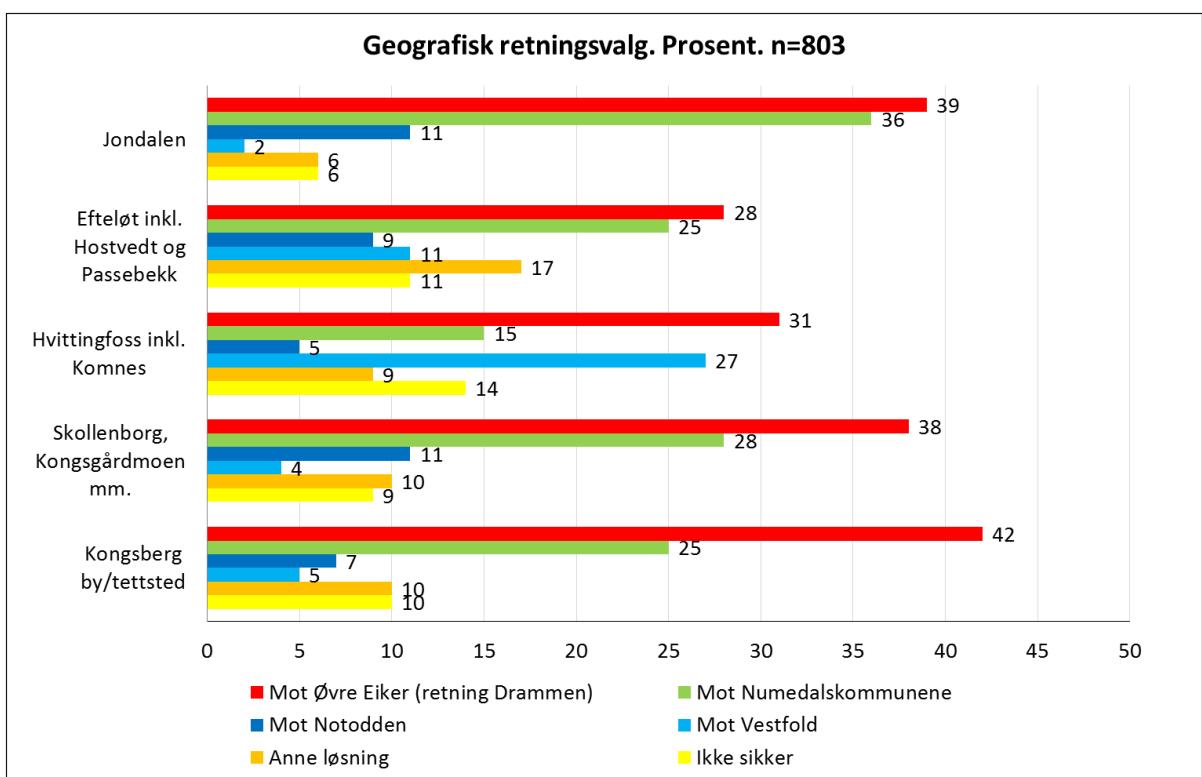
På dette spørsmålet svarer 40 prosent mot Øvre Eiker og Drammen, 25 prosent mot Numedalskommunene, syv prosent mot Notodden og like mange mot Vestfold, 10 prosent ser for seg en annen løsning, mens 10 prosent er usikre. Kun tre personer har pekt på hele Kongsbergregionen som en aktuell løsning.

Tallene tyder på at orientering mot Øvre Eiker og Drammen står sterkt i alle bostedsområdene, også i Hvittingfoss og Jondalen. Ønske om orientering mot Numedalskommunene har størst oppslutning i Jondalen. I Hvittingfoss ønsker 31 prosent at Kongsberg skal orientere seg mot Øvre Eiker og Drammen, mens 27 prosent ønsker orientering mot Vestfold. Tallene for Hvittingfoss tyder på en delt befolkning i spørsmålet om framtidig kommunetilhørighet, jf. mer konkrete spørsmål om dette nedenfor.

I øvrige bakgrunnstall finner vi ingen store variasjoner i vurderingene av ønsket retningsvalg for Kongsberg. Hovedtendensene er stort sett de samme avhengig av både kjønn, alder, utdanning, yrkesaktivitet og botid.

Figur 6.1 Innbyggernes vurdering av geografisk retningsvalg for Kongsberg kommune dersom kommunenesammenslutning blir aktuelt. Prosent. n=803.

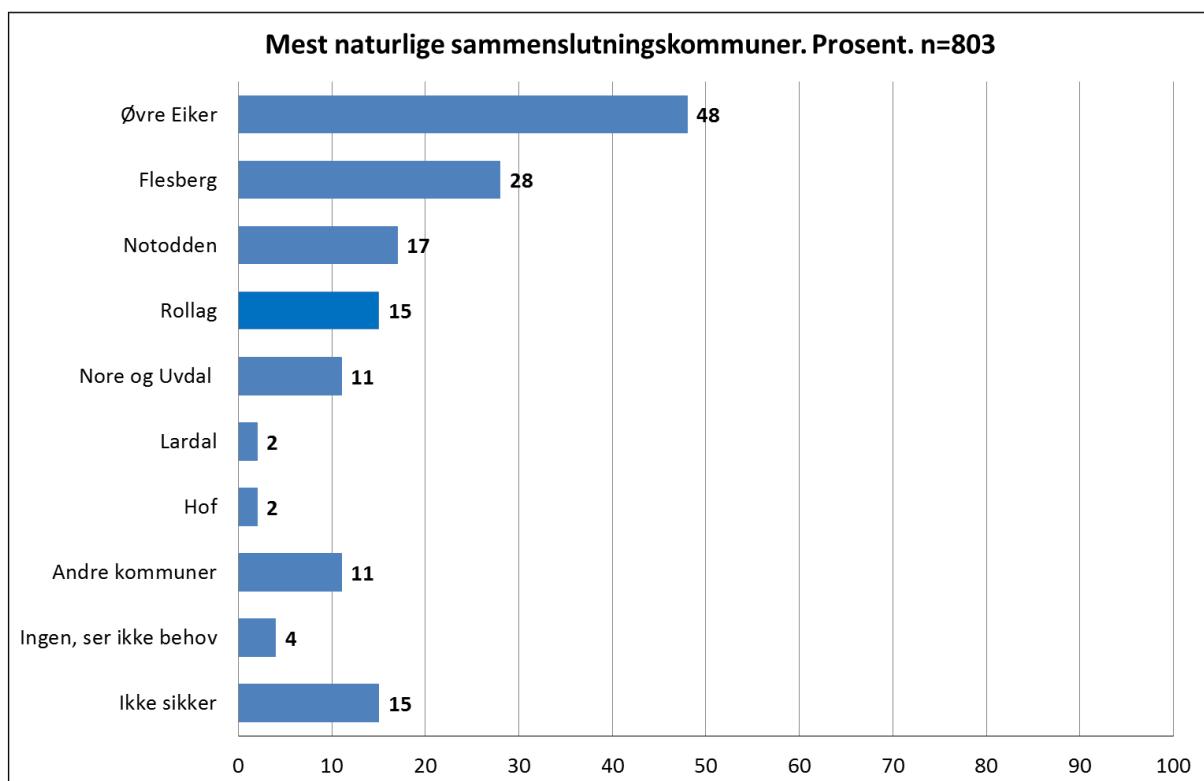

Figur 6.2 Innbyggernes vurdering av geografisk retningsvalg for Kongsberg kommune dersom kommunenesammenslutning blir aktuelt. Kretsvis fordeling. Prosent. n=803.

7 Mest naturlige sammenslutningskommuner

Følgende betingede spørsmål er stilt til alle: *Kan du angi nærmere hvilken eller hvilke nabokommuner du mener det kan være mest naturlig at Kongsberg slår seg sammen med, dersom det blir aktuelt?* På spørsmålet var det mulig å oppgi alle aktuelle nabokommuner inkludert flere kommuner.

Som der fremgår av svarene peker innbyggerne først og fremst på Øvre Eiker, som nevnes av 48 prosent, dernest Flesberg som nevnes av 28 prosent. Notodden nevnes av 17 prosent, Rollag av 15 prosent og Nore og Uvdal av 11 prosent. Svært få peker på andre kommuner som Modum, Sigdal, Lardal eller Hof.

Figur 7.1 Mest naturlige sammenslutningskommuner for Kongsberg kommune. Flere svar mulig. Prosent. n=803.

Ser vi på svarene fra de ulike bostedsområdene, er det bred enighet om at Øvre Eiker og Flesberg er de mest naturlige partnerne for Kongsberg. I Hvittingfoss peker 21 prosent på Hof og 18 prosent på Lardal, men også her framhever mange Øvre Eiker (36 prosent) og Flesberg (20 prosent) som naturlige partnere for Kongsberg. I Jondalen pekes det først og fremst på Flesberg, dernest på Notodden på lik linje med Øvre Eiker.

Også her finner vi kun mindre utslag i øvrige bakgrunnstall. Tallene for de yngste følger stort sett hovedmønsteret, men preges av at en fjerdedel oppgir at de er usikre på dette spørsmålet.

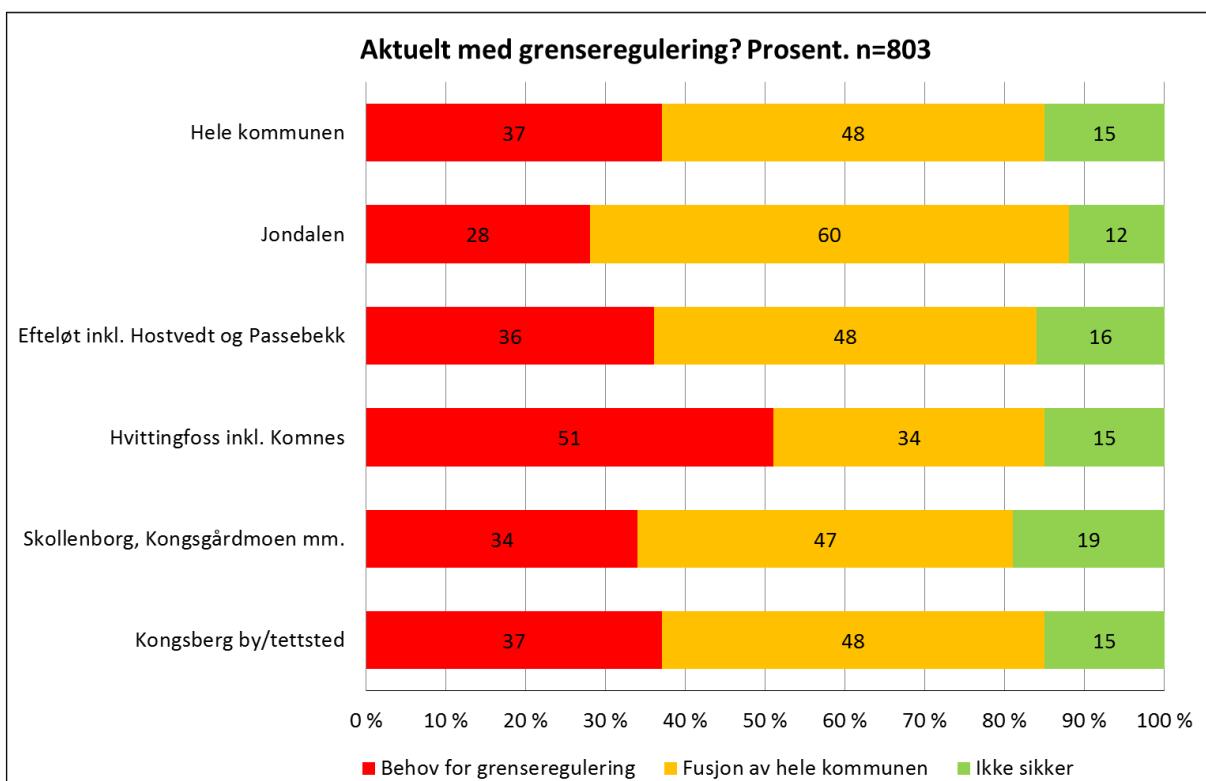
Mest naturlige sammenslutningskommuner	Kongsberg by/tettsted	Skollenborg, Kongsgård-moen mm.	Hvittingfoss inkl. Komnes	Efteløt inkl. Hostvedt og Passegård	Jondalen	Hele kommunen
Øvre Eiker	50 %	48 %	36 %	37 %	34 %	48 %
Flesberg	28 %	29 %	20 %	32 %	50 %	28 %
Notodden	17 %	18 %	11 %	17 %	31 %	17 %
Rollag	15 %	12 %	11 %	20 %	27 %	15 %
Nore og Uvdal	12 %	6 %	5 %	15 %	15 %	11 %
Lardal	1 %	1 %	18 %	8 %	2 %	2 %
Hof	1 %		21 %	6 %	2 %	2 %
Modum			1 %			
Sigdal		1 %	1 %			
Hele Kongsbergregionen		1 %				
Andre kommuner	11 %	6 %	16 %	15 %	10 %	11 %
Ingen, ser ikke behov	3 %	5 %	5 %	4 %	3 %	4 %
Ikke sikker/Ubesvart	16 %	14 %	15 %	15 %	4 %	15 %
Antall spurte	309	203	148	98	45	803

Tabell 7.1 Mest naturlige sammenslutningskommuner for Kongsberg kommune. Flere svar mulig. Kretsvisse tall. Prosent. n=803.

8 Behov for grenseregulering

Følgende spørsmål ble stilt til alle: *Ved en kommunesammenslutning, mener du da at det er mest naturlig at hele Kongsberg kommune slås sammen med andre kommuner, eller mener du det kan være aktuelt med grenseregulering?*

På dette spørsmålet svarer hele 37 prosent at de mener grenseregulering er en aktuell problemstilling for Kongsberg kommune. Grenseregulering vurderes som aktuelt blant innbyggerne i alle deler av kommunen, ikke bare blant de potensielt berørte. Blant innbyggerne i Hvittingfoss svarer et flertall på 51 prosent at grenseregulering bør vurderes dersom Kongsberg involveres i en kommunesammenslutning.

Figur 8.1 Andel som mener det er mest naturlig at hele Kongsberg kommune slås sammen med andre kommuner ved evt. kommunesammenslutning og andel som ser behov for grenseregulering. Tall for hele kommunen og kretsvise tall. Prosent. n=803.

I et eget oppfølgingsspørsmål til alle som svarte at grenseregulering kan være aktuelt, ble det spurt om hvilket geografisk område man tenkte på. Av 307 personer som svarte på spørsmålet oppga 51 prosent Hvittingfoss, mens 31 prosent nevnte andre områder eller deler av kommunen.

Geografisk område	Kongsberg by/tettsted	Skollenborg, Kongsgård-moen mm.	Hvittingfoss inkl. Komnes	Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk	Jondalen	Hele kommunen
Hvittingfoss	51 %	52 %	54 %	43 %	53 %	51 %
Annet område	29 %	31 %	34 %	45 %	50 %	31 %
Ikke sikker/Ubesvart	21 %	21 %	12 %	17 %	5 %	20 %
Antall spurte	114	70	75	35	13	307

Tabell 8.1 Konkretisering av geografiske områder som kan være aktuelle for grenseregulering.

På oppfølgingsspørsmålet oppga 92 personer (31 prosent) at grenseregulering kan være aktuelt for andre områder enn Hvittingfoss. Disse ble bedt om en konkretisering av geografiske områder i åpen svarkategori. I mange av svarene blir det pekt på sørdelan av kommunen, inkludert Ytre Sandsvær og Efteløt. Noen mener også at grensen mot Øvre Eiker bør vurderes, likeledes kommunegrensen mot Flesberg og tilsvarende mot Notodden, jf. tabellen nedenfor.

De svarene som her er avgitt tilsier at spørsmålet om grenseregulering i første rekke berører framtidig kommunetilhørighet for lokalsamfunnet Hvittingfoss. Undersøkelsen tyder på at øvrige evt. svakheter ved dagens kommunegrenser er av mer lokal karakter.

Annet område	Prosent
Sørdelan/Ytre Sandsvær/Efteløt	10 %
Øvre Eiker	7 %
Flesberg/Numedal	6 %
Jondalen/Notodden og Telemark	4 %
Annet/uspesifisert	4 %
Sum	31 %

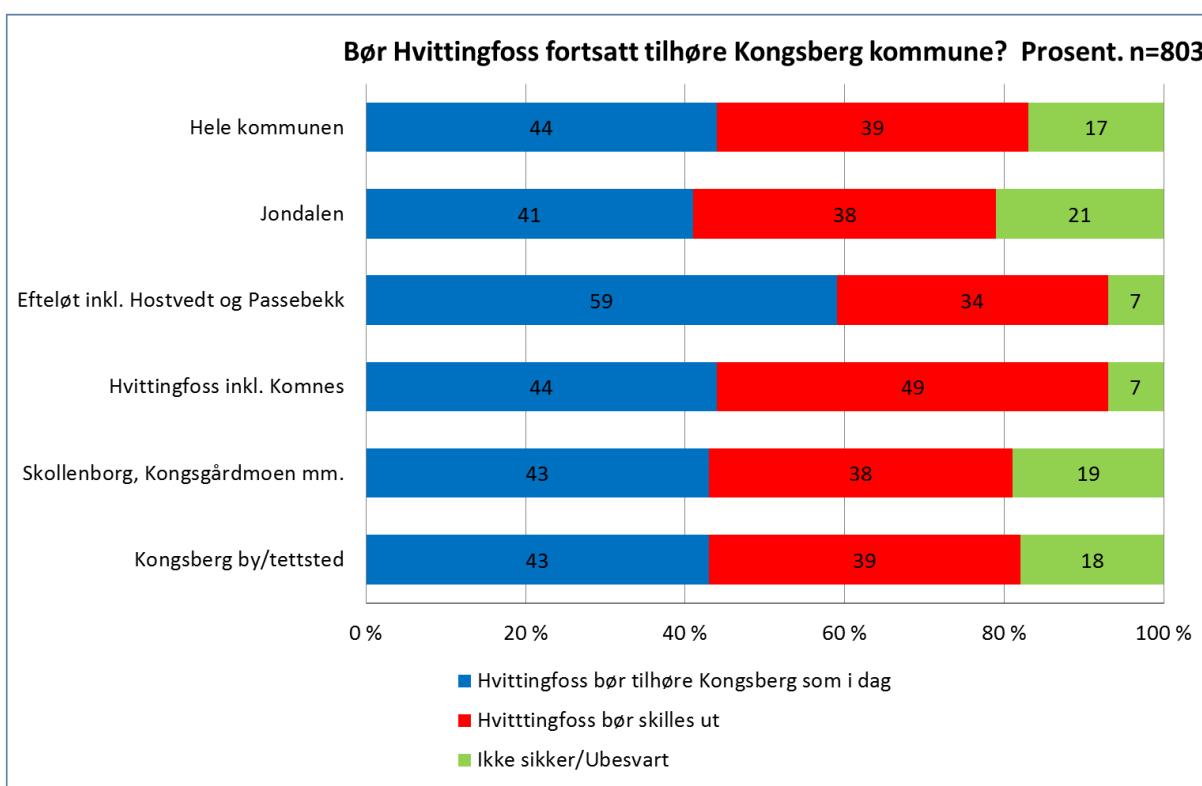
Tabell 8.2 Konkretisering av «annet område» hvor grenseregulering kan være aktuelt. Prosent. n=92.

9 Kommunetilhørighet for Hvittingfoss

For å kartlegge innbyggernes syn på framtidig kommunetilhørighet for Hvittingfoss ble følgende spørsmål stilt: *Mener du Hvittingfoss fortsatt bør tilhøre Kongsberg kommune som i dag, eller bør Hvittingfoss skilles ut?*

På spørsmålet svarer 44 prosent av alle innbyggerne at Hvittingfoss bør tilhøre Kongsberg som i dag, 39 prosent mener Hvittingfoss bør skilles ut, mens 17 prosent er usikre på spørsmålet.

De kretsviske tallene tilsier at innbyggerne er delt i to og samme hovedbilde gjør seg gjeldende i hele kommunen, men med to nyanser. Blant innbyggerne i Hvittingfoss inkl. Komnes er det litt flere som tar til orde for utskilling (49 prosent) enn som mener at Hvittingfoss fortsatt bør tilhøre Kongsberg (44 prosent). Forskjellen mellom de to gruppene ligger imidlertid innenfor den statistiske feilmarginen og det er dermed dødt løp innbyggernes holdning til spørsmålet. Det andre utslaget gjelder nabokretsen Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk, hvor et klart flertall på 59 prosent mener at Hvittingfoss fortsatt bør tilhøre Kongsberg som i dag.

Figur 9.1 Holdning til framtidig kommunetilhørighet for Hvittingfoss. Hele kommunen og kretsviske tall. Prosent. n=803.

Til alle som mente Hvittingfoss bør skilles ut fra Kongsberg ble det stilt følgende oppfølgingsspørsmål: *Hvilke eller hvilken kommune bør Hvittingfoss tilhøre?* Det ble lest opp tre aktuelle alternativer og det var mulig å svare «annen løsning».

Svarene tyder på at det ikke foreligger noe klart alternativ for Hvittingfoss, jf. tabellen nedenfor. Innbyggerne peker på tre ulike løsninger, 32 prosent svarer Hof evt. sammen med Re, 25 prosent svarer Lardal evt. sammen med Larvik, mens 23 prosent svarer en ny kommune i indre Vestfold. Sistnevnte alternativ kan referere seg til den gamle ideen om Lågendalen kommune.

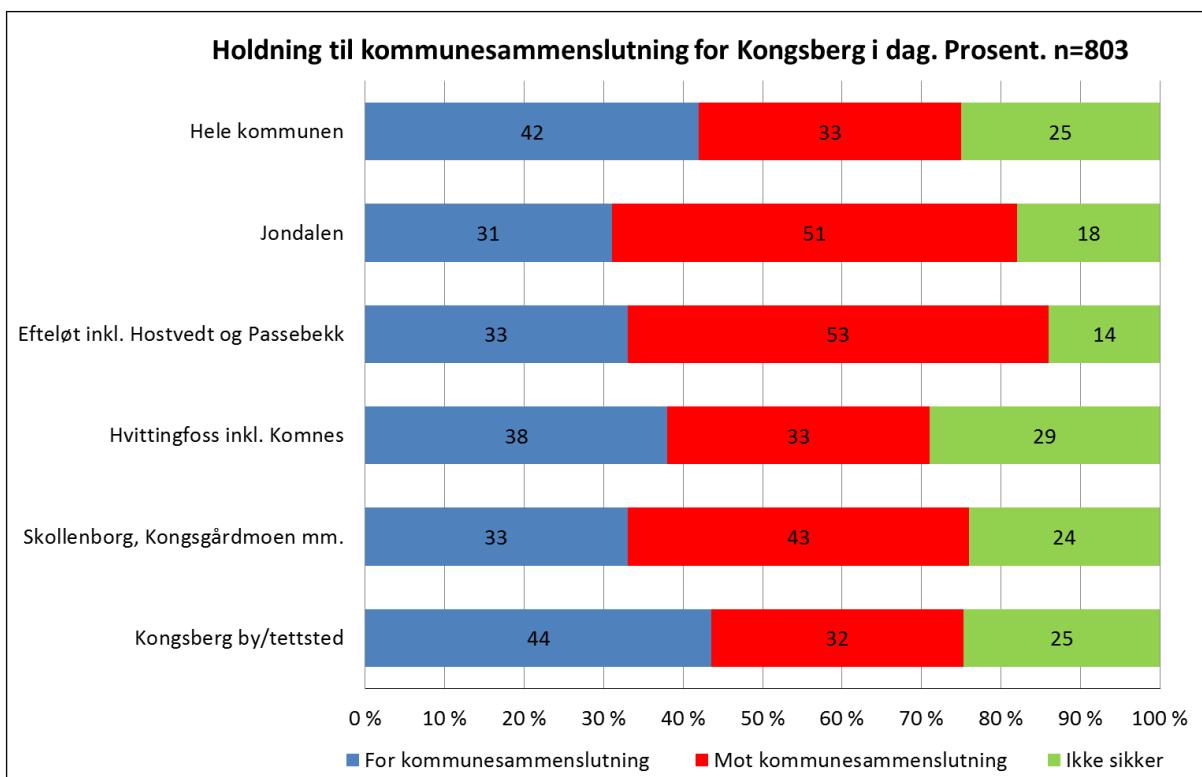
Hvilken kommune bør Hvittingfoss i så fall tilhøre?	Kongsberg by/ tettsted	Skollenborg, Kongsgård-moen mm.	Hvittingfoss inkl. Komnes	Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk	Jondalen	Hele kommunen
Lardal, evt. sammen med Larvik	19 %	41 %	49 %	48 %	34 %	25 %
Hof, evt. sammen med Re	32 %	17 %	46 %	49 %	49 %	32 %
Ny kommune i indre Vestfold	21 %	33 %	28 %	18 %	37 %	23 %
Annен løsning	8 %	7 %	10 %	10 %		8 %
Ikke sikker/Ubesvart	20 %	13 %	4 %	5 %	8 %	17 %
Antall spurte	120	78	73	34	17	322

Tabell 9.1 Holdning til framtidig kommunetilhørighet for Hvittingfoss blant innbyggere som mener Hvittingfoss bør skilles ut fra Kongsberg. Prosent. n=322.

10 Holdning til kommunesammenslutning i dag

I undersøkelsen ble alle stilt følgende spørsmål: *Er du for eller imot kommunesammenslutning for Kongsberg kommune i dag?* Svarene tyder på at det pr. dato er flere (42 prosent) som er for enn som er imot kommunesammenslutning (33 prosent). Andelen som er usikre på spørsmålet ligger høyt (25 prosent).

Tallene fra de ulike delene av kommunen viser at motstanden mot sammenslutning er litt større utenfor Kongsberg by. Det gjelder særlig i områdene Efteløt inkl. Hostvedt og Passebekk, samt Jondalen, hvor det i dag er et flertall som er imot kommunesammenslutning.

Figur 10.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i dag. Hele kommunen og kretsvis fordeling. Prosent. n=803.

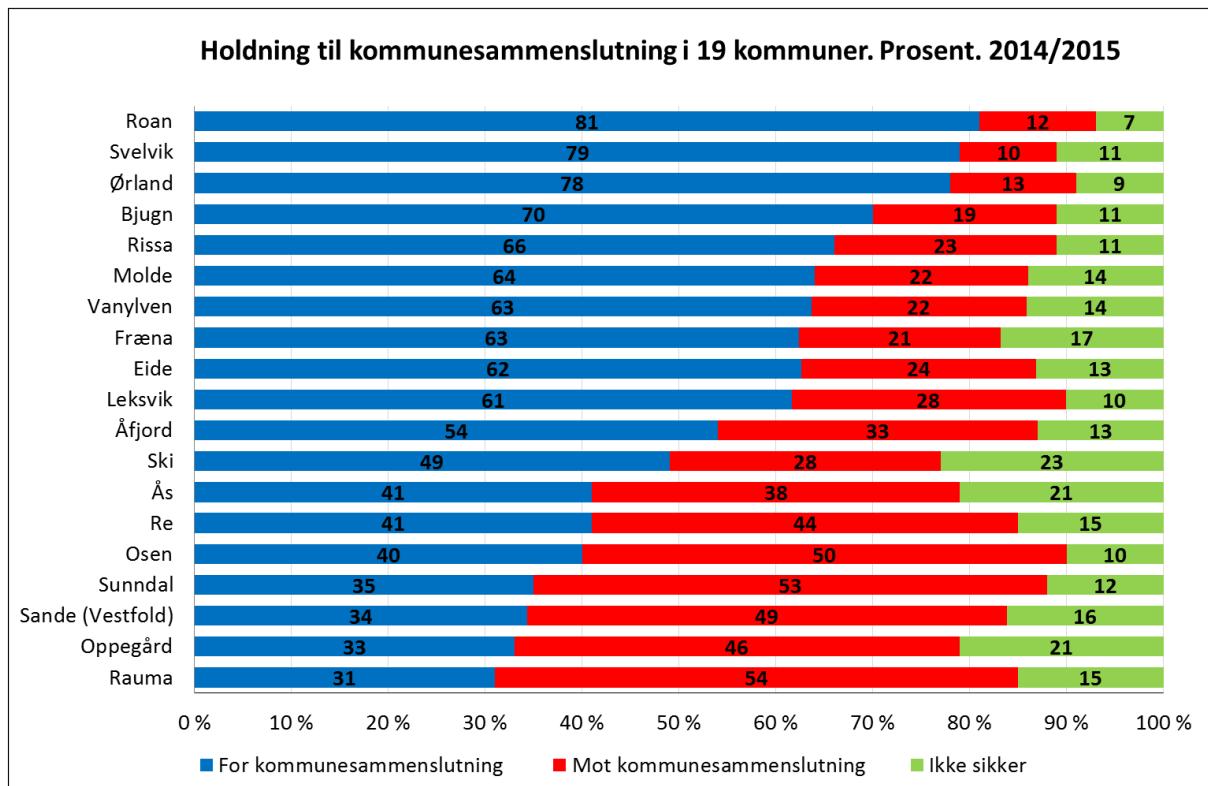
Av øvrige bakgrunnstall går det fram at menn er sterkere tilhengere av kommunesammenslutning enn kvinner. Blant menn er 50 prosent for sammenslutning, 29 prosent mot, blant kvinner er bildet mer jevnt med 34 prosent for og 37 prosent som er imot sammenslutning.

I flere andre kommuner er det dokumentert at de unge er mest skeptisk til sammenslutning og at andelen som er for kommunesammenslutning øker med økende alder. Det er ikke tilfelle i Kongsberg. I bakgrunnstallene finner vi ingen forskjell i vurderingene etter alder. Blant de mest skeptiske til kommunesammenslutning finner vi foruten kvinner, personer med lav utdanning, ikke yrkesaktive og innbyggere med lengst botid i kommunen. Blant de mest positive til kommunesammenslutning finner vi foruten menn, yrkesaktive i privat sektor og innbyggere med kort botid i kommunen.

Holdning	Kjønn		Aldersgrupper				Totalt
	Mann	Kvinne	Under 30 år	30-44 år	45-59 år	60 år og eldre	
For	50	34	41	42	44	40	42
Imot	29	37	33	23	39	38	33
Ikke sikker	20	29	25	35	17	22	25
Sum	100	100	100	100	100	100	100
Antall spurte	399	404	157	218	194	234	803

Tabell 10.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning etter kjønn og alder. Prosent. n=803.

NIVI og Respons har i løpet av 2014 og 2015 gjennomført undersøkelser om innbyggernes tilhørighet og geografisk retningsvalg for 19 andre kommuner. Undersøkelsene omfatter til sammen 8522 spurte. I alle tilfeller er det stilt et likelydende spørsmål om holdning til kommunesammenslutning i dag. Målingene har form av nullpunktmalinger der innbyggerne i de fleste tilfeller vurderer spørsmålet ut fra generell debatt og ikke utredninger av konkrete alternativer. I målingene er det flere som er for kommunesammenslutning enn som er imot i 12 av 19 kommuner, det er tilnærmet dødt løp i to kommuner (Ås og Re) og en større andel imot i fem kommuner (Osen, Sunndal, Sande i Vestfold, Oppegård og Rauma).

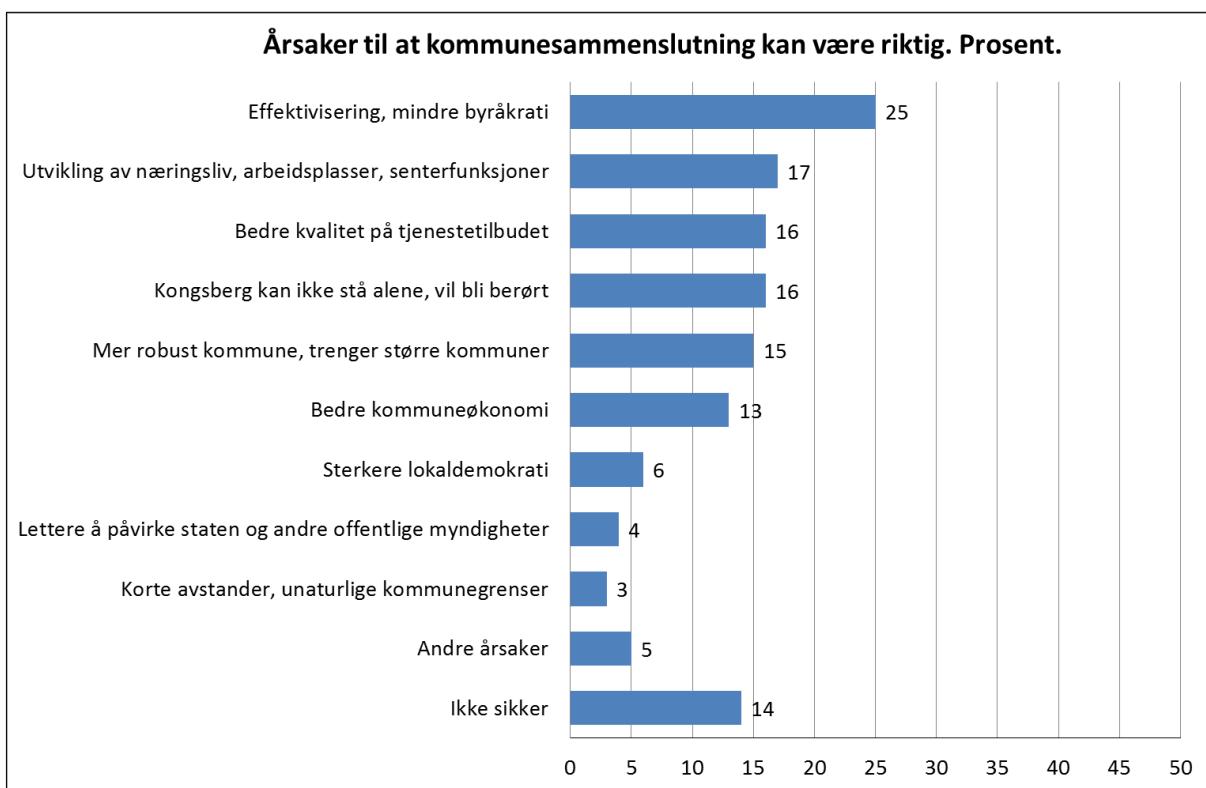

Figur 10.2 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i 19 kommuner. Prosent.
Kilde: Målinger i regi av NIVI og Respons 2014 og 2015.

11 Argumenter for kommunesammenslutning

Alle som svarte at de i dag er for kommunesammenslutning fikk følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva er hovedårsakene til at du mener kommunesammenslutning kan være riktig?* Spørsmålet ble stilt åpent til 336 innbyggere og det var mulig å peke på flere årsaker.

På dette spørsmålet er svarmønsteret preget av tro på effektivisering og mindre byråkrati, som nevnes av 25 prosent av de spurte. Tilhengerne av kommunesammenslutning peker også på flere andre begrunnelser som bedre forutsetninger for utvikling av næringsliv, arbeidsplasser og senterfunksjoner (17 prosent), bedre kvalitet på tjenestetilbudet (16 prosent) og bedre kommuneøkonomi (13 prosent). Relativt mange peker også på at Kongsberg kommune ikke kan stå alene og vil bli berørt i kommunereformen (16 prosent), mens like mange begrunner sitt standpunkt med at vi trenger større og mer robuste kommuner (15 prosent). Andre begrunnelser oppnår spredt oppslutning. I bakgrunnstallene finner vi gjennomgående små variasjoner i vurderingene.

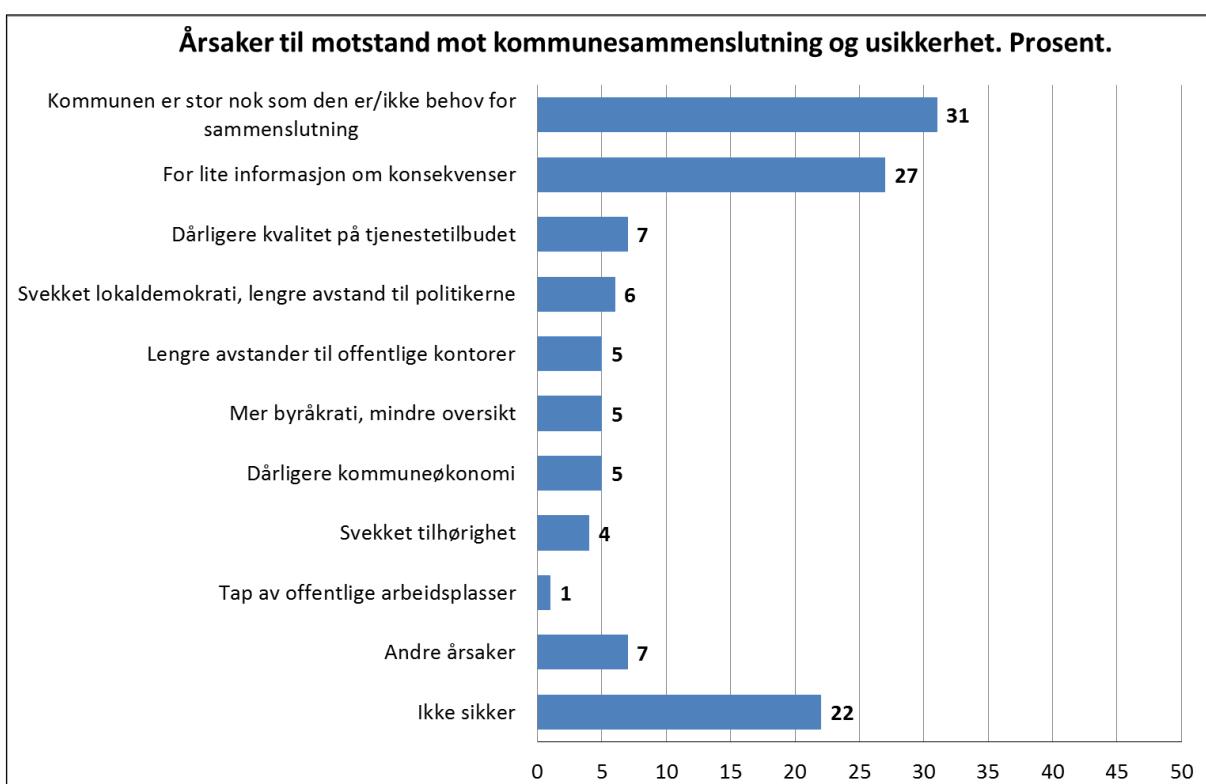

Figur 11.1 Årsaker til at kommunesammenslutning kan være riktig. Flere svar mulig. Hele kommunen. Prosent. n=336.

12 Argumenter mot kommunesammenslutning

Alle som svarte at de var mot imot eller usikre på spørsmålet om kommunesammenslutning, fikk følgende oppfølgingsspørsmål: *Hva er hovedårsakene til at du er imot kommunesammenslutning, eller at du er usikker?* Spørsmålet ble stilt åpent til 467 innbyggere og det var også her mulig å peke på flere typer begrunnelser og årsaker.

På spørsmålet framheves to hovedbegrunnelser, dels at Kongsberg kommune er en stor kommune som den er og at det er vanskelig å se behovet for kommunesammenslutning (31 prosent), dels at det har vært for lite informasjon om hva en kommunesammenslutning vil innebære (27 prosent). Andre begrunnelser som at tjenestene eller lokaldemokratiet kan bli skadelidende framstår ikke som særlig viktige begrunnelser. Heller ikke her finner vi store variasjoner i bakgrunnstallene.

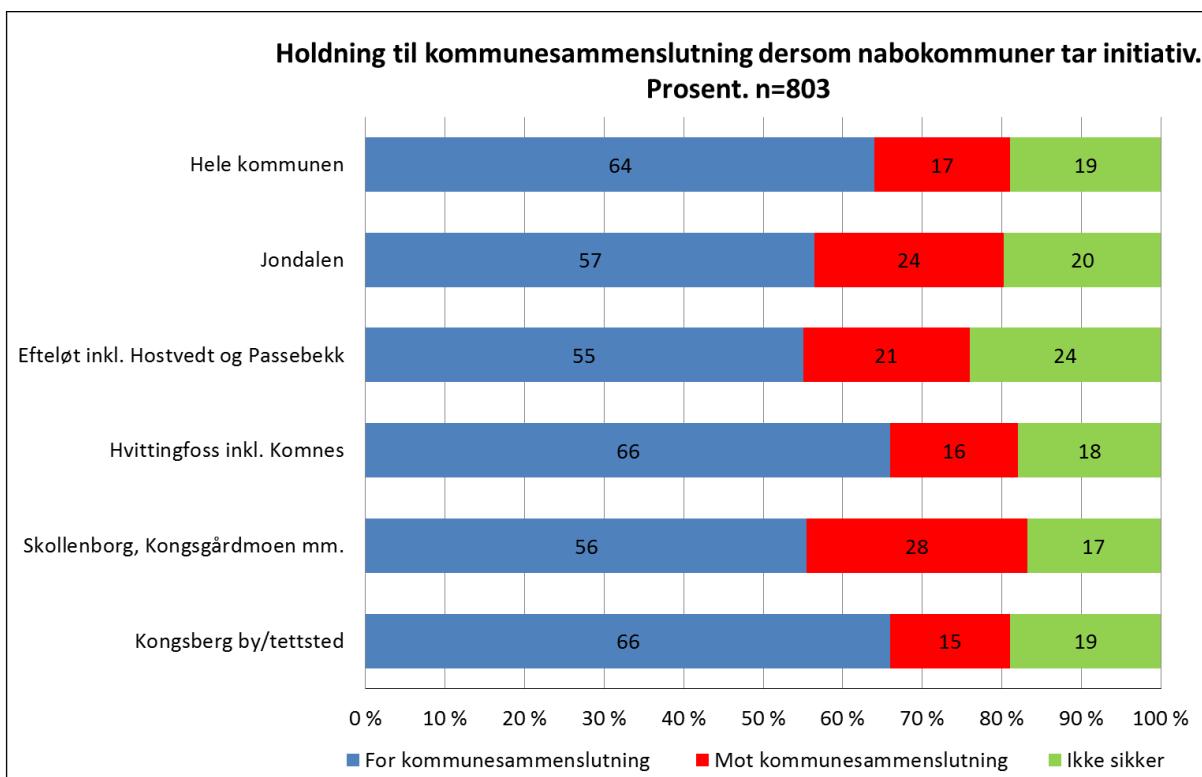
Figur 12.1 Årsaker til at motstand mot kommunesammenslutning eller at man er usikker.
Flere svar mulig. Prosent. n=467.

13 Holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ

Kongsberg kan med sin kompetanse og rolle som senterkommune være en attraktiv partner for andre kommuner i regionen. På den bakgrunn kan det være interessant å se om nabokommuners initiativ overfor Kongsberg påvirker innbyggernes holdninger til kommunesammenslutning. Følgende betingede spørsmål om kommunesammenslutning ble stilt: *Hvordan mener du Kongsberg kommune bør stille seg dersom én eller flere nabokommuner tar initiativ til kommunesammenslutning med Kongsberg? Bør kommunen da stille seg positiv eller negativ til kommunesammenslutning?* Spørsmålet måler dermed holdning til kommunesammenslutning ut fra behov i nabokommuner m.a.o. utenforliggende forhold som ikke først og fremst har med Kongsberg kommune å gjøre.

Et klart flertall på 64 prosent svarer at Kongsberg kommune i en slik situasjon bør stille seg positiv til kommunesammenslutning. Sammenlignet med andelen som er for kommunesammenslutning uansett (42 prosent), øker andelen som er positive med 22 prosentpoeng i en slik situasjon. Det er bare et lite mindretall på 17 prosent som mener kommunen bør stille seg negativ ved henvendelse fra nabokommuner (19 prosent usikre).

Tallene for de ulike delene av kommunen tilsier klare flertall for kommunesammenslutning i alle kretser i en slik situasjon, jf. figuren nedenfor. Av øvrige bakgrunnstall går det fram at et flertall etter både kjønn, alder, utdanning og yrkesaktivitet mener kommunen bør stille seg positiv til kommunesammenslutning hvis nabokommuner ber om det.

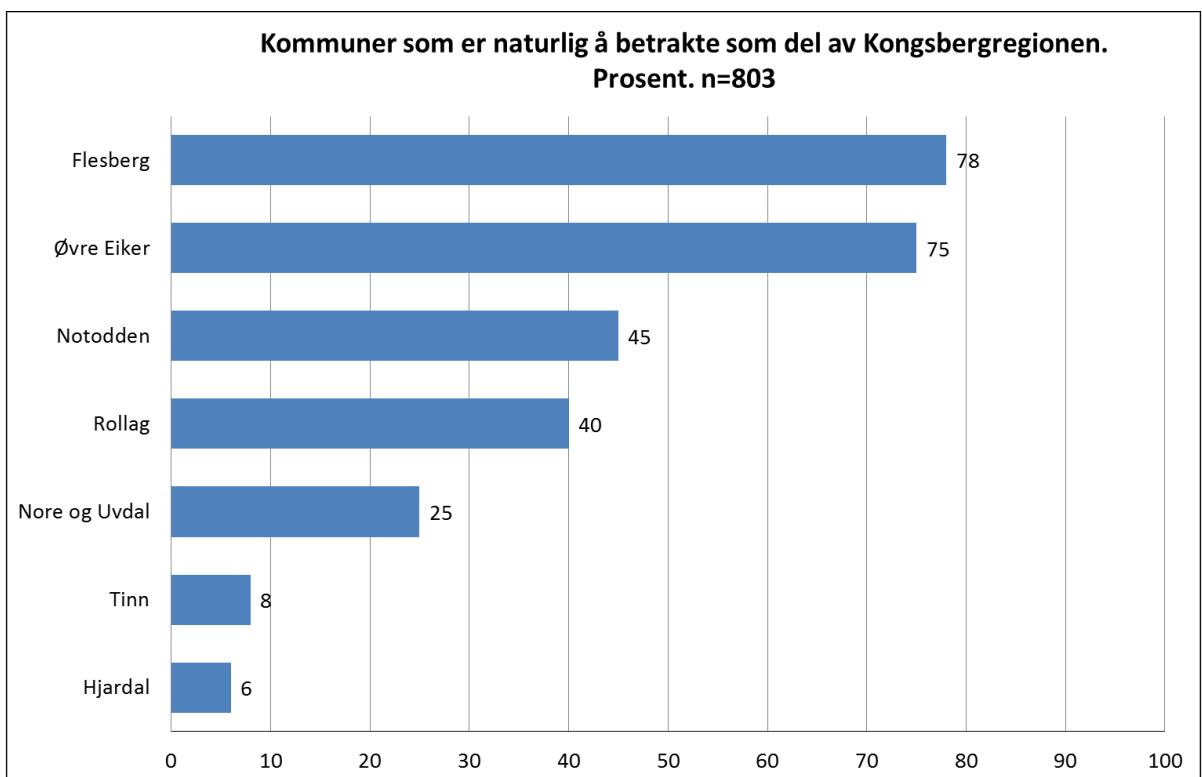

Figur 13.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ overfor Kongsberg kommune. Hele kommunen og kretsvis tall. Prosent. n=803.

14 Avgrensning av Kongsbergregionen

For å kartlegge innbyggernes synspunkter på hvilke kommuner som det er naturlig å betrakte som del av Kongsbergregionen ble følgende spørsmål stilt: *Jeg skal nå lese opp noen grensekommuner til Kongsberg og ønsker å vite om du mener det er naturlig å betrakte disse som en del av Kongsbergregionen.* Syv kommuner ble lest opp og det ble bedt om bekreftende/avkrefte svar for hver kommune, herunder Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Notodden, Hjartdal, Tinn og Øvre Eiker.

Som det framgår av figuren nedenfor, svarer de fleste at Flesberg og Øvre Eiker er naturlig å regne med i Kongsbergregionen. Mange mener det også er naturlig å betrakte Notodden og Rollag som del av Kongsbergregionen, mens betydelig færre ser det som naturlig å ta med Nore og Uvdal og særlig Tinn og Hjartdal. Bakgrunnstallene tyder på at det er bred enighet i alle deler av Kongsberg kommune om hvem som er naturlige deltakerkommuner i Kongsbergregionen.

Figur 14.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning dersom nabokommuner tar initiativ overfor Kongsberg kommune. Hele kommunen og kretsvis tall. Prosent. n=803.

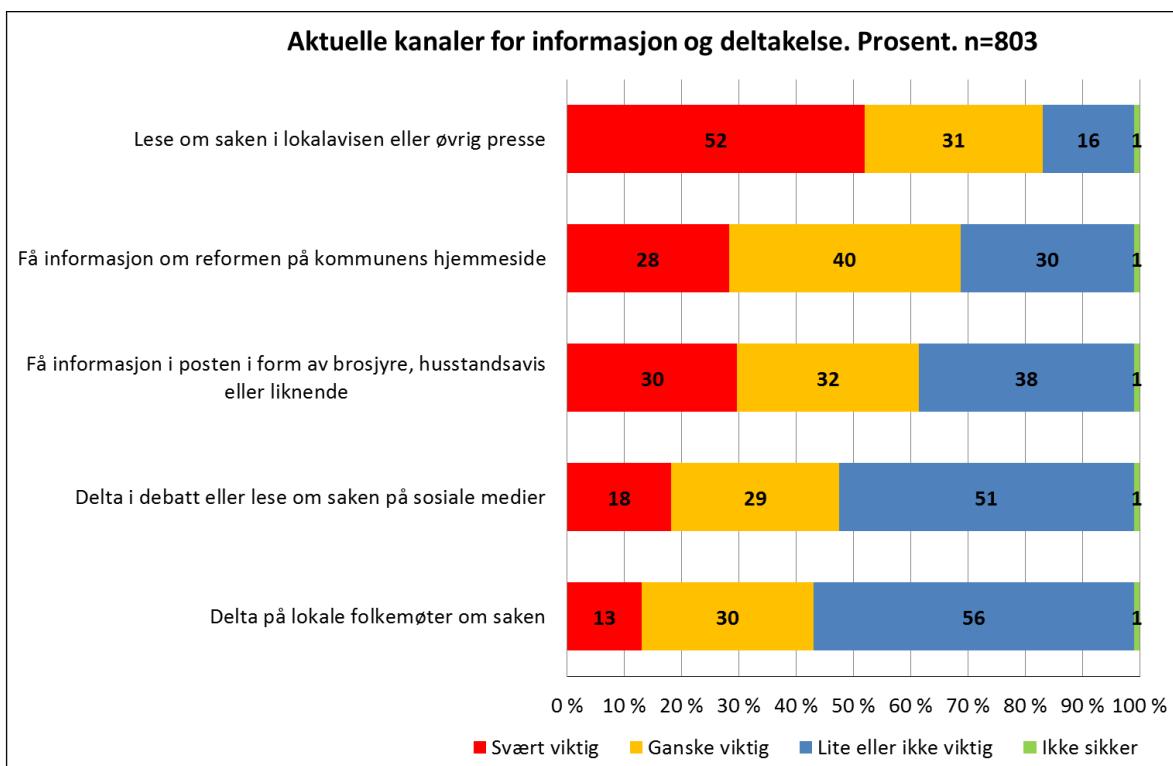
15 Kanaler for informasjon og deltagelse

Følgende spørsmål ble stilt til alle: Kongsberg kommune planlegger å involvere innbyggerne på ulike måter i kommunereformen. Hvor viktig er det for deg å LES OPP

- a) Få informasjon om reformen via kommunens hjemmeside?
- b) Få informasjon i posten i form av brosjyre, husstandsavis eller liknende?
- c) Lese om saken i lokalavisen eller øvrig presse?
- d) Delta i debatt eller lese om saken på sosiale medier?
- e) Delta på lokale folkemøter om saken?

På spørsmålene var det mulig å svare svært viktig, ganske viktig, lite eller ikke viktig, samt ikke sikker.

Svarene tyder på at innbyggerne forventer informasjon og mulighet for dialog om kommunereformen gjennom flere kanaler. Informasjon gjennom lokalavisen eller øvrig presse vurderes som viktig av nesten alle de spurte og framstår som den viktigste enkeltkanalen for informasjon til hele befolkningen. Store grupper peker også på kommunens hjemmeside og målrettet husstandsinformasjon som viktige informasjonskanaler. Folkemøter og aktivitet på sosiale medier kommer ut som litt mindre aktuelle og litt smalere informasjonskanaler, men også disse vurderes som viktige av betydelige grupper i befolkningen.

Figur 15.1 Vurdering av viktighet av ulike kanaler for informasjon og dialog med innbyggerne. Hele kommunen. Prosent. n=803.

I bakgrunnstallene etter bosted finner vi ikke store variasjoner i vurderingene. Når det gjelder alder, gjør det seg gjeldende forskjeller som følger et forventet mønster. Andelen som vurderer informasjon via sosiale medier som svært eller ganske viktig er høyere i den yngste aldersgruppen enn i den eldste, mens forholdet er motsatt når det gjelder å få informasjon gjennom brosjyre/husstandsavis. For bruk av hjemmesiden og deltagelse på folkemøter finner vi ingen klare aldersforskjeller.